Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 26 октябрь 1973 йил, жума ◆ № 253 (15.727). ◆ Баҳоси 2 тийин.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ!

Фарғона областининг меҳнаткашлари беш йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун бошланган социалистик мусобақани авж олдириб, саноат маҳсулотини реализация қилиш ва буюмларнинг кўпчилик муҳим турларини ишлаб чиқариш ўн ойлик планини 23 октябрда бажардилар. Фарғоналиклар ой охиригача топшириққа қўшимча равишда 27 миллион сўмликдан зиёд маҳсулот ишлаб чиқарадилар.

⊙

Сирдарё область Жиззах районидаги «Москва» колхозининг деҳқонлари бу йил уч минг беш юз гектар майдоннинг ҳар гектаридан 43 центнердан пахта олишди. Хўжалик «оқ олтин» етиштириш беш йиллик планини бажарди. Уч йил мобайнида давлатга қирқ минг тоннага яқин пахта сотилди. Пахтакорлар беш йиллик охиригача яна камида ўттиз минг тонна пахта топшириш, ҳосилдорликни гектар бошига 50 центнергача етказиш мажбуриятини олдилар. (ЎзТАГ).

⊙

ИШТИХОН. Йирик пахтачилик хўжаликларидан бири бўлган «Халқобод» колхозининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг Октябрь Чақириқларидан руҳланиб, йиллик пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини бажардилар. Давлатга 6000 тонна «оқ олтин» сотилди. Ҳосилнинг асосий қисми машиналар бункеридан тўкилди. Машина терими плани 170 процент бажарилди. Колхоз пахтакорлари она-Ватанга пландан ташқари яна 2 минг тонна дурдона армуғон этиб, ялпи ҳосил хирмонини 8000 тонна, ҳосилдорликни гектар бошига 32 центнерга етказишга қарор қилдилар.

⊙

ЛЕНИНГРАД. Ленин номли колхоз пахтакорлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, катта ғалабани қўлга киритдилар. Давлатга 4710 тонна пахта етказиб берилиб, йиллик план бажарилди. Ҳосилдорлик гектар бошига 30 центнерга етказилди. Колхоз деҳқонлари яна ҳар гектар пахта майдонидан 10 центнердан ҳосил йиғиб-териб олишга бел боғладилар.

Бирма Социалистик Программаси партияси Марказий Комитети Ижроия Комитетининг раиси

ўртоқ НЕ ВИНГА

Бирма Социалистик Программаси партияси Марказий Комитетининг бош секретари

ўртоқ САН ЮГА

Азиз ўртоқлар.

Сизларни Бирма Социалистик программаси партияси Марказий Комитетининг Раиси ва бош секретари лавозимларига сайланганлигингиз билан самимий табриклайман.

Партиянгизнинг II съезди ишлаб чиққан жуда муҳим сиёсий ва социал-иқтисодий вазифаларни амалга оширишда партиянгизга катта муваффақиятлар тилайман.

Партияларимиз ва халқларимиз ўртасидаги дўстлик ҳамда ҳамкорлик мустаҳкамланиб, ривожлана берсин.

Чуқур эҳтиром билан.

Л. БРЕЖНЕВ
Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари

А. Н. КОСИГИН ШВЕЦИЯ ЭЛЧИСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Швеция элчиси Г. Ярринг Совет Иттифоқидан жўнаб кетиши муносабати билан уни 24 октябрда Кремлда қабул қилди.

Элчи билан суҳбат, самимий, дўстона вазиятда ўтди.

Кеча Москвада тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгресси очилди. Суратда (чапдан): «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти лауреати аргентиналик шоир А. Варела, Ш. М. Брайд (Ирландия), «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти лауреати М. Вире-Туоминен (Финляндия), «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти лауреати Жаҳон Тинчлик Кенгашининг бош секретари Р. Чандра, БМТга кўмаклашувчи ассоциациянинг Жаҳон федерацияси бош секретари Г. Перера, халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг бош секретари Ф. Эдельман.

С. Смирнов фотоси («ИЗВЕСТИЯ»).

ТИНЧЛИК УЧУН, ХАЛҚЛАРНИНГ ХАВФСИЗЛИГИ УЧУН

ТИНЧЛИКСЕВАР КУЧЛАРНИНГ ЖАҲОН КОНГРЕССИ ОЧИЛДИ

Совет Иттифоқи пойтахти—Москва ранг-баранг байроқлар ва транспарантлар билан яшнаб кетди. Пойтахт тинчликсевар кучлар анжуманининг қатнашчиларини чин кўнгилдан, самимий ва шодиёна табрикламоқда. Бугун миллион-миллион холис ният кишиларнинг, ер юзида тинчликни азиз билувчи ҳамма инсонларнинг нигоҳи ва фикри-зикри Москвага қаратилган. Бу ерда, Москвада, 25 октябрь куни тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгресси очилди.

Тинчлик ҳаракати тарихидаги ана шу жуда муҳим воқеага жаҳон тинчлик кенгашининг президиуми бир йилдан кўпроқ вақт муқаддам Сантьягода таклиф этган ана шу конгрессни чақириш тўғрисидаги ғояни амалга ошириш юзасидан катта тайёргарлик иши олиб борилди. Тинчлик курашчиларининг жаҳон анжуманини чақириш ғояси барча мамлакатларда кенг кўламда маъқулланди. Конгрессга тайёргарликнинг ўзи турли-туман қараш ва эътиқоддаги миллион-миллион кишиларни бирлаштирувчи юзлаб ташкилотларни жипслаштиришга ёрдам берди. Анжуман қатнашчиларининг состави—бунинг яққол далилидир.

Тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгрессида қатнашмоқ учун 144 мамлакатдан сал кам 3.200 делегат Москвага келди. Улар 1.100 га яқин сиёсий партия, ташкилоти ва ҳаракатнинг вакилларидир. 121 та халқаро ва маҳаллий ташкилотнинг раҳбарлари ҳамда вакиллари конгрессда ҳозир бўлдилар.

Кремлнинг Съездлар саройи. Соат 16. Саройнинг катта ёруғ биноси конгресс делегатлари ва меҳмонлари билан лиқ тўлди.

Мажлис аҳли самимий кутиб олган халқаро тайёргарлик комитетининг аъзолари, халқаро ташкилотлар ва ҳаракатларнинг раҳбарлари, таниқли тинчлик курашчилари президиумга чиқадилар.

Ҳукумат ложасида ҳозир бўлган **Л. И. Брежнев, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев** ўртоқларни конгресс делегатлари ва меҳмонлари ўринларидан туриб, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Халқаро тайёргарлик комитети раисининг ўринбосари, халқаро тинчлик бюросининг президенти **Шон Макбрайд** конгрессни кириш нутқи сўзлаб очади. У тинчликсевар кучлар жаҳон конгрессининг барча қатнашчиларини тайёргарлик комитети номидан табриклади. Бу конгресс, — деди Шон Макбрайд, —ҳукумат қарамоғида бўлмаган ташкилотлар ва тинчликсевар кучларнинг энг катта ва энг шонли конгрессидир. Илгари ҳеч қачон бу қадар катта йиғин ўтказилмаган эди.

Шон Макбрайд конгрессда 14 та комиссия ишлашини, бу комиссиялар турли проблемаларни кўриб чиқишини маълум қилди.

Нотиқ халқаро тайёргарлик комитетининг раиси, жаҳон тинчлик кенгашининг бош секретари Ромеш Чандра конгресснинг президенти бўлсин, деб таклиф қилди.

Делегатларнинг қарсаклари остида Шон Макбрайд совет тайёргарлик комитети конгрессни тайёрлаш даврида қилган ишлар учун, совет халқи жаҳон анжумани қатнашчиларини иззат-икром билан кутиб олганлиги учун самимий миннатдорчилик изҳор қилди.

Халқаро тайёргарлик комитетининг раиси, жаҳон тинчлик кенгашининг бош секретари **Ромеш Чандра** сўзга чиқади.

Р. ЧАНДРА нутқи

Ромеш Чандра шу конгрессда раислик қилишдек юксак шараф учун миннатдорчилик билдириб, бундай дейди:

Муҳтарам делегатлар, дўстлар, тинчлик, миллий мустақиллик, хавфсизлик, адолат ва социал тараққиёт учун курашдаги сафдошлар.

Азиз ўртоқ Брежнев!

Ҳукуматнинг қадрли раҳбарлари!

Бу ерда Совет Иттифоқи ҳукумати ва Коммунистик партиясининг раҳбарлари ҳозир бўлишган. Бу ерда Совет Иттифоқи халқларининг намояндалари ҳозир бўлишган. Биз ушбу конгрессни бутун дунёда тинчлик ва адолатни ҳимоя қилиш ишида улар бошлаган ташаббус учун Совет Иттифоқи халқлари намояндаларини табриклаш билан бошлаймиз. (**Қарсаклар**).

Тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгресси ҳам халқаро, ҳам миллий ва маҳаллий минглаб ташкилотлар, партиялар ва группалар томонидан тайёрланиб, чақирилди. Урушларни жамият ҳаётидан мустасно қилишга ҳамда жабр-зулм ва эксплуатациядан озод бўлишга интилиб келган инсониятнинг бутун тарихида ҳали ҳеч қачон бундай конгресс ўтказилмаган эди. Бу конгрессни тамомила ҳақли равишда дунё халқларининг биринчи Бош Ассамблеяси деб аташ мумкин. (**Қарсаклар**).

Биз бу конгрессга тайёргарлик кўришга киришганимизда тўрт сўз янги типдаги конгресснинг, мислсиз характерга эга бўлган конгресснинг моҳиятини энг яхши тарзда ифодалаши мумкин, деган эдик. Ижозатингиз билан ана шу тўрт сўзни эслатиб ўтаман.

Биринчиси — **биргаликда** деган сўздир. Биз бу конгрессни биргаликда тайёрладик, уни тайёрлашда биз ҳаммамиз, турли ташкилотларга мансуб бўлган ва турли сиёсий қарашларни ифодаловчи кишилар қатнашдик.

Бу конгрессни ва унга кўрилган тайёргарликни характерлайдиган иккинчи сўз — **очиқ** деган сўздир. Бу конгресс унинг мақсадларини қўллаб-қувватловчи, биргаликда ишлашни истовчи, бирлик ва ҳамкорликка интилувчи, «фил суяги минораси»нинг орқасида қолишни хоҳламайдиган ҳамма кишилар учун очиқдир.

Бу конгресс инсониятнинг энг яхши муддаоларини рўёбга чиқариш учун курашувчиларнинг улуғвор, мўътабар ассамблеясидир, ҳамма учун очиқ бўлган ассамблеядир.

Бу конгрессни, халқларнинг ана шу Бош Ассамблеясини характерлайдиган учинчи сўз — **диалог** деган сўздир. Биз бир-биримиз билан суҳбатлашишга, бизнинг фикримиздан бошқача фикрда бўлган кишилар билан, бошқача нуқтаи назарга амал қилувчи кишилар билан масалаларни муҳокама қилишга интиламиз. Зеро, ҳамма мамлакатларда ўтказилган бутун тайёргарлик иши ана шундай диалогни олиб боришга, ошкора, ҳалол мунозара ўтказишга интилиш руҳи билан суғорилган эди.

Тўртинчи сўз — **ҳаракат** деган сўздир. Гарчи бу сўз катта аҳамиятга эга бўлса-да, бу ҳам оддий сўздир. Биз ўз диалогимизни, ўз мунозарамизни, биргаликдаги учрашувимизни диалог олиб боришнинг ўзи учунгина эмас, балки тинчлик, озодлик, халқаро хавфсизлик йўлида, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, социал тараққиёт йўлида янги ҳаракатлар қилиш учун, ҳамма мамлакатлардаги кишилар мунтазир бўлиб кутаётган неъматларга эришиш учун ўтказамиз.

Бу конгрессни илгари чақиришнинг иложи бўлмаганлигининг сабаби нима? Бундай мўътабар йиғилишни чақириш имконияти қандай вужудга келди? Бу саволнинг жавоби оддий ва равшан. Бу типдаги конгресс фақат ҳозирги даврда, халқаро вазиятда янги иқлим қарор топган пайтдагина чақирилиши мумкин эди, бу янги иқлим тинчлик, халқаро кескинликнинг юмшатилиши, тинч-тотув яшаш, миллий мустақиллик ва халқаро хавфсизлик ишидаги ғалабалар билан характерланади.

Бу давр — тинчлик ишининг катта ғалабалари даври бўлди. Шу боисдан ҳам биз ўз конгрессимизни тинчлик иши ғалабалари конгресси, келажакдаги янги ғалабаларни белгилаб берадиган конгресс деб ҳақли равишда атаймиз.

Ҳозир биз, деди сўзини давом эттириб Р. Чандра, биринчи галда Вьетнам халқини, унинг сулҳ шартномаси тузиш билан эришган улуғ ғалабасини уйлаймиз (**қарсаклар**). Бу ғалаба Вьетнам халқинингина ғалабаси бўлиб қолмай, шу билан бирга бутун ер юзидаги халқларнинг ғалабаси ҳамдир. Ҳозир Вьетнам сўзи дунёдаги ҳамма тилларда бир хил янграб турибди. Бу сўз таржимага муҳтож эмас. У: тинчлик, мустақиллик деган маънони билдиради. Бу сўзни бошқа халқлар мадад бериб турган, миллион-миллион холис ниятли кишилар қўллаб-қувватлаётган халқни ҳатто энг ваҳшиёна империалистик агрессия йўли билан ҳам йўқ қилиб бўлмайди, деган маънони билдиради.

Бугун биз кўп йиллар давомида агрессия қаршисида турган араб халқларини ўйлаймиз. Биз ўз уйидан ҳайдаб чиқарилган фаластин халқини ўйлаймиз. Яқин Шарқда даҳшатли уруш давом этмоқда. Шу дамларда қимматли жонлар узилмоқда. Ўз фарзандларингиз каби эндигина тили чиққан жажжи болалар Дамашқ ва Сувайшда ер тишлаб ётибди. Уларни Вьетнамдаги болаларни ўлдириш учун қурол ясаган заводларда тайёрланган бомбалар ва ўқлар ўлдирган.

Бизнинг конгрессимиз иш бошлаётган шу куни ўз зиммамиздаги катта масъулиятни жуда яхши англаб турибмиз. Дунё халқлари тинчлик ва бахт-саодат йўлидаги ҳаракатни қўллаб-қувватлаб чиқишлари, агрессия тўхтатилишини, арабларнинг ерлари араб халқларига қайтариб берилишини, фаластинлик халқларнинг қонуний ҳуқуқлари қайта тикланишини талаб қилишлари мумкин ва лозим. (**Қарсаклар**).

Ваҳший фашистлар тўнтаришининг қурбони бўлган, одамлар ёппасига ўлдирилаётган, қийноққа солинаётган ва ёвузлик қилинаётган мамлакат, қамоқ лагерлари мамлакати бўлиб қолган Чилини ўйлаймиз. Бугун бизнинг қалбларимиз Чили билан ҳамнафас, бизнинг қалбларимиз Чилидаги қаршилик ҳаракати қатнашчилари билан ҳамнафасдир (**Қарсаклар**). Келинг, шу конгрессимиз: Чили яшай беради, фашистлар хунтаси ҳеч қачон ғалаба қозонмайди! — деб эълон қилсин. (**Қарсаклар**).

Бугун биз Сальвадор Альенде билан Пабло Нерудани ўйлаймиз. (**Қарсаклар. Ҳамма ўрнидан туради**). Биз бу кишиларни танир эдик, улар билан қўл олишиб қўришган эдик, уларнинг кўзига боққан эдик. Президент Сальвадор Альенденинг байроғи янги турмуш қуришга интилувчи, болаларимиз ҳеч қачон очликни билмасин деб ўз ресурсларини ўз қўлларига олишга интилувчи ҳар бир халқнинг байроғи бўлиб қолди. Биз ўз ватанининг фарзанди шоир Пабло Нерудани, ўз мамлакатини сизга ва менга ўхшаб севган, кўзларимизни ёшга, дилимизни умидга тўлдирган сўзларни бизга айтган кишини ўйлаймиз.

Р. Чандра бутун жаҳонга машҳур бўлган Чили шоири Пабло Неруда тўғрисида завқ-шавқ билан гапириб, унинг шеърларидан парчалар ўқиб берди.

Бугун биз, деди сўзини давом эттириб нотиқ, дунёдаги ҳамма халқлар тўғрисида, хавфсизлик ва ҳамкорлик системасини тузишга ва буюк қитъанинг бир-бирига қарама-қарши бўлган ҳарбий блокларга бўлинишини тугатишга интилаётган Европа халқлари тўғрисида ўйлаймиз. Биз эришилган жуда катта ютуқлар тўғрисида, Европа хавфсизлигига бағишланган кенгаш иш бошлаганлиги ҳақида, бу кенгашнинг чақирилиши Европа ва бутун дунё халқлари эришган тинчлик ишининг катта ғалабаси бўлганлиги тўғрисида, бу ғалабага Европа халқлари ўзларининг катта ҳиссасини қўшганлиги ҳақида фахрланиб гапирамиз. «Совуқ уруш» тарафдорлари шуни билиб қўйсинларки, халқлар «совуқ уруш» замонларига қайтишга йўл қўймайдилар! Биз Европада ҳам хавфсизлик ва ҳамкорлик руҳи тантана қилиши учун курашмоқдамиз ва ана шу руҳ ҳамда хавфсизлик принциплари бошқа қитъаларнинг ҳам мулки бўлиб қолишига интиламиз.

Мен Осиё халқларини, ўз қитъам халқини, унинг империалистик ҳукмронликка ва эксплуатацияга, янги мустамлакачиликка қарши олиб борган ва олиб бораётган улуғ курашини ўйлайман. Панча шила ва Бандунг принципларига, тинч-тотув яшаш принципларига асосланган Осиёда коллектив хавфсизлик системаси Осиёнинг ҳамма мамлакатларидаги кўп миллионли халқ оммасига ҳаётий заруратдир.

Мен Африка халқларини, яқиндагина мустақил бўлиб қолган, мағрур, олға бораётган, империализм ва зулмнинг сўнгги таянчини йўқотиб, халқларга озодлик бериш сари бораётган буюк янги Африкани ўйлайман. (**Қарсаклар**).

Бугун биз Африка халқлари миллий-озодлик ҳаракатининг ғалабасини табриклаб, аввало ва биринчи галда ўзининг янги ва мустақил давлатини барпо этган Гвинея-Бисау Республикаси халқига ўз қутловларимизни йўллаймиз. (**Қарсаклар**). Ана шу мамлакат миллий-озодлик курашининг атоқли йўлбошчиси Амилкар Кабрал билан конгресс тўғрисида суҳбатлашган вақтимизни эслайман. Бугун у орамизда йўқ. Ҳаммамизнинг биргаликдаги куч-ғайратларимиз билан тайёрланган ана шу конгресснинг очилишини ва уни чақиришнинг муваффақияти бизнинг энг катта умидларимиздан ҳам ошиб кетганини кўриб, у бениҳоя қувонган бўлур эди. Биз ўз конгрессимизни Амилкар жуда севган мустақил Гвинея-Бисау туғилган кунни бутун дунё байрам қилаётган бир пайтда ўтказмоқдамиз. Шундай қилиб, бу —ҳақиқатан ҳам тинчлик иши ғалабаси конгрессидир.

Биз Америка Қўшма Штатларининг халқини ўйлаймиз, ер юзидаги бошқа ҳамма халқлар сингари бу халқ ҳам янги дунёни барпо этиш учун кураш олиб бормоқда, — дейди сўнгра Р. Чандра. Биз янги Американи, дунё халқлари билан ёнма-ён олға бораётган ҳақиқий Американи табриклаймиз. (**Қарсаклар**).

Сизларнинг ҳаммангиз каби мен ҳам биринчи галда бизни ўз даргоҳида қабул қилган улуғ мамлакатнинг халқини—Совет Иттифоқини ўйлайман. Бу мамлакат нақадар гўзал. У тинчлик ишига нақадар садоқатли! Бизнинг конгрессимизни тайёрлашда миллион-миллион совет кишилари қатнашдилар.

Бу нарса бизни асло ажаблантирмади, чунки Совет давлати ўзи вужудга келган кундан бошлабоқ тинчликни ўз фаолияти программасининг бош мақсади қилиб қўйди. Совет Иттифоқи тинчлик ва халқаро кескинликни юмшатиш йўлидаги, тинч-тотув яшаш принциплари тантанаси йўлидаги, барча халқларнинг ғалабаси йўлидаги тинимсиз куч-ғайратлари билан миллий мустақиллик учун курашди, халқаро вазиятда энди мавжуд бўлиб турган янги иқлимни вужудга келтиришга жуда катта ҳисса қўшди.

Ҳамма делегатлар номидан, деди Р. Чандра, мен совет халқига, Совет ҳукуматига, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига ҳамда конгрессга катта эътибор бериб, унда шахсан қатнашаётган Леонид Ильич Брежневга яна бир карра самимий миннатдорчилик изҳор қилмоқчиман. (**Қарсаклар**).

Биз конгрессимиз ҳамма кучларимиз ўртасидаги, барча ташкилотларимиз ўртасидаги янги ва янада актив ҳамкорлик учун эшик очмоқда. демоқдамиз. Янги буюк ҳаракат программасини тайёрлаш истиқболлари ойдинлашмоқда, бу программани бажаришда биз ҳаммамиз қатнашишимиз мумкин ва қатнашамиз. Биз конгрессимиз иши давом этишини, ҳамкорлигимиз турли шаклларда давом этишини олдиндан кўриб турибмиз.

Қулай фурсатдан фойдаланиб, халқаро тайёргарлик комитетидаги ҳамма шерикларимизга яна бир карра алоҳида миннатдорчилик билдиришга, унинг аъзоларигагина эмас, ажойиб ҳамжиҳатлик руҳини намоён этиб, комитетга мадад бериб турган минг-минглаб кишиларга ҳам конгрессни чақириш ва ўтказиш соҳасида қилган жуда катта ишлари учун миннатдорчилик билдиришга ижозат бергайсиз. Ҳамжиҳатлик, бирлик, дўстлик, ҳурмат, зиммамиздаги катта масъулиятни англаш руҳи конгрессимиз ишида ҳам ҳукм суради деб умид қиламан.

Бу конгресс — тинчлик ҳимоячиларининг конгрессигина эмас, бу — тинчликни қурувчиларнинг конгресси ҳамдир. Янги тинчликни қуриш ва таъминлаш шароитларини яратишда бу конгресс бизнинг олдимизда шонли истиқбол очиб беради!

Азиз делегатлар! Келинглар, ана шу янги тинчликни биргаликда қурайлик Бундай қилиш мумкинлигига ишончимиз комил. Халқларнинг тинчликни курашиб қўлга киритиш, мустақилликни курашиб қўлга киритиш, ҳар бир одам учун адолатга эришиш қобилиятига амин бўлган эркаклар ва аёллар шу ерга тўпланишган.

Яшасин жаҳон халқларининг Бош Ассамблеяси! (**Қарсаклар**).

Яшасин тинчлик ҳимоячилари ва қурувчиларининг конгресси! (**Қарсаклар**).

Яшасин тинчлик ғалабалари конгресси! (**Давомли қарсаклар**).

* * *

Шундан кейин нутқ сўзлаган Шон Макбрайд конгресс номига жуда кўп табрикномалар келганлигини айтди. Финляндия Бош министрининг ўринбосари, ташқи ишлар министри Ахти Карьялайнен, Панама ҳукуматининг бошлиғи генерал Омар Торрихос Эррера, Бангладеш Халқ Республикасининг Бош министри Шайх Мужибур Раҳмон, Либерия президенти Уильям Толберт, Ироқ Республикасининг президенти Аҳмад Ҳасан Ал Бакр, Ироқ Революцион қўмондонлиги Кенгаши раисининг ўринбосари Саддам Ҳусайн, Жанубий Вьетнам Республикаси Муваққат революцион ҳукуматининг раиси Хюинь Тан Фат, Сьерра Леоне Республикасининг президенти Сиака Пробин Стивенс, Вьетнам Демократик Республикасининг Бош министри Фам Ван Донг, Кипр Республикасининг президенти Архиепископ Макариос, Ҳиндистон Республикасининг Бош министри Индира Ганди, Чехословакия Социалистик Республикасининг президенти Людвик Свобода, ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари Густав Гусак, Малагасия Республикасининг ташқи ишлар министри Дидье Рацирака, Лаос ватанпарварлик фронти революцион комитетининг раиси Суванавонг, ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари Эдвард Герек, Камбоджа давлатининг бошлиғи шаҳзода Нородом Сианук, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси, БКП Марказий Комитетининг биринчи секретари Тодор Живков, Ҳиндистон Республикасининг ташқи ишлар министри Сваран Сингх, ВСИП Марказий Комитетининг биринчи секретари Янош Кадар, ГБСП Марказий Комитетининг биринчи секретари Эрих Хонеккер, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси Вилли Штоф, ГДР Министрлар Советининг Раиси Хорст Зиндерман, ГДР Миллий фронти миллий Кенгашининг раиси Эрих Корренс, Миср Араб Республикасининг президенти Анвар Садат, Мали Республикаси давлатининг бошлиғи Мусса Траоре, Гана Миллий нажот кенгашининг раиси И. К. Ачампонг, Перу Республикасининг президенти дивизия генерали Хуан Веласко Альварадо табрикнома йўллаганлар.

Раислик қилувчи Ромеш Чандра конгресс номига табрикнома йўллаган ҳамма кишиларга миннатдорчилик билдиради.

БМТ Бош секретарининг ёрдамчиси Ҳабиб Харра БМТ Бош секретари Курт Вальдхайм номидан, Африка бирлиги ташкилоти Бош секретарининг ўринбосари Питер Ону Африка бирлиги ташкилоти номидан, ЮНЕСКО Бош секретарининг шахсий вакили Пьер Либар ЮНЕСКО номидан конгрессни табрикладилар.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси номидан жаҳон касаба союзлари федерациясининг бош секретари Пьер Жансус тинчликсевар кучлар конгрессини табриклайди ва жаҳон касаба союзлари саккизинчи конгрессининг мактубини ўқиб эшиттиради.

Конгресс 26 октябрда ўз ишини давом эттиради.

(ТАСС).

4.850 МИНГ ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1973 йил 25 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада: бир кунда	Шу жумладан машинада: мавсум бошидан
СИРДАРЁ	0,99	113,59	0,51	133,47
АНДИЖОН	0,66	110,84	0,99	131,53
ҚАШҚАДАРЁ	0,72	106,92	1,18	94,89
ТОШКЕНТ	1,12	106,50	0,54	112,24
СУРХОНДАРЁ	0,81	105,37	0,61	103,02
НАМАНГАН	0,86	102,18	1,18	142,86
Фарғона	1,18	98,84	1,61	113,47
ҚҚАССР	1,76	95,79	1,88	99,89
Самарқанд	1,76	94,61	1,62	129,50
Хоразм	1,76	93,54	2,81	85,21
Бухоро	0,57	81,37	0,82	87,61
Республика бўйича:	1,09	100,91	1,19	114,40
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Сурхондарё	1,11	90,08		
Қашқадарё	1,61	86,50		
Бухоро	0,60	32,82		
Республика бўйича:	1,19	84,67		

МУТАХАССИСЛАРГА ТАЯНИБ

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Ишлаб чиқариш коллективлари олдига қўйилган масъулиятли вазифаларни муваффақиятли ҳал қилишда ўрта звено деб ном олган цех, участка, смена бошлиқлари ва мастерларнинг роли бениҳоя катта бўлмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Череповецк металлургия заводи раҳбар ва инженер-техник ходимларининг коллективни ғоявий-сиёсий тарбиялашга иштироки, Минск трактор заводи партия ташкилотининг меҳнат коллективларининг активлигини ошириш юзасидан қилаётган ишлари тўғрисида қабул қилган қарорлари коллектив ташкилотчилари бўлган цех, участка бошлиқлари ва мастерларнинг ташкилотчилик ва тарбиячилик соҳасидаги масъулиятини янада оширди. Бу қарорлар партия ташкилотларида кенг ва атрофлича муҳокама қилиниб, ўрта звено раҳбар ходимларининг меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашдаги ролини ошириш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди.

Шаҳримиз саноат корхоналарида 200 дан ортиқ цех бошлиқлари, мингдан ортиқ мастерлар ишлаб чиқариш коллективларига бошчилик қилмоқдалар. Улар меҳнаткашларни тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажаришга сафарбар этиш, уларни ғоявий-сиёсий тарбиялаш борасида намунали иш олиб бормоқдалар.

Партия маорифи системасидаги 310 пропагандистдан 124 киши ўрта звенодаги раҳбар кадрлардир. Булардан ташқари цех, участка бошлиқлари ва мастерлардан 349 киши иқтисодий ўқувнинг оммавий формаларида пропагандист, 147 киши коммунистик меҳнат мактабларида раҳбар, 415 киши сиёсий ахборотчи ва агитаторлик қилмоқда.

Чирчиқ қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводи темирчилик пресслаш цехининг бошлиғи А. Ус, қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати цех бошлиғи М. Михайлов айниқса ажойиб ташкилотчи ва тарбиячи сифатида кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлдилар. Улар кечки марксизм-ленинизм университетини тугаллаб, партия маорифи системасида пропагандистлик қилмоқдалар. Чирчиқ электрохимия комбинати ремонт-механика цехи бошлиғи С. Подоспеев, 15-цех бошлиғи Н. Носиров сиёсий ахборотчи сифатида ўзларига берилган партия топшириғини сидқидилдан адо этмоқдалар. Комбинатнинг карбамид цехи комсомол ёшлар сменаси бошлиғи Б. Близнецовнинг маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, ишлаб чиқариш унумдорлигини ошириш юзасидан бошлаган ташаббуси республикамиздаги ҳамма химия корхоналарида кенг қўлланилмоқда. Бу смена ички резервлардан унумли фойдаланиб, ўтган ярим йил мобайнида 12 минг сўмлик хом ашёни тежаб қолди. Б. Близнецовнинг ўзи тўртта рационализаторлик таклифини топширди.

Ўзбекистон химия машинасозлиги заводи механика цехининг бошлиғи Г. Сидоренко, шу цехнинг участка бошлиғи Н. Зайцев, темирчилик цехи смена мастери Н. Аминов ўртоқлар меҳнат коллективининг ҳақиқий тарбиячилари бўлиб қолишди. Коммунист Н. Аминов 30 йилдан бери шу корхонада ишлайди. Смена мастери бўлиб ишлаётганига 20 йил тўлди. У айни пайтда шаҳар партия комитетининг аъзоси ва цех партия ташкилотининг секретари ҳамдир. Н. Аминов узоқ йиллар мобайнида ўнлаб шогирдларни тарбиялаб уста қилиб етиштирди. У ўзи ишлаётган цехда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш масаласига алоҳида эътибор бермоқда. Ишчилардан В. Богочев, Н. Телегинлар бир неча марта интизомни бузган эдилар. Н. Аминов улар билан жиддий суҳбатлашгач аҳвол ўзгарди.

Заводдаги цех бошлиқлари ва мастерларнинг тарбиявий соҳадаги ибратли ишлари ҳақида кўплаб мисоллар келтириш мумкин. Корхона ишчи ва хизматчилари йиллик планни 25 декабргача бажариш мажбуриятини олган эдилар. Яқинда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги шарафига бу мажбурият қайта кўриб чиқилиб, план бажариладиган кун 21 декабрь қилиб тузатилди. Корхона коллективи етти ойлик маҳсулот ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари ошириб бажарди. Пландан ташқари 203 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди ва реализация қилинди.

Ишлаб чиқариш корхоналари партия ташкилотлари ўрта звенодаги раҳбар кадрларни оммавий-сиёсий ишларга кенг жалб қилиш, илғор тажрибаларни оммалаштириш ишига алоҳида эътибор бермоқдалар. Айниқса, «мастерлар куни»нинг аҳамияти катта бўляпти. Бу кун ҳар ойда бир марта ўтказиб туриладн. «Мастерлар куни»да корхона раҳбарлари иштирокида мастерларнинг умумзавод йиғилиши ўтказилади. Унда ишлаб чиқаришни ташкил этиш масалалари билан бир қаторда мастерларнинг сиёсий-тарбиявий соҳадаги фаолиятини ошириш ҳақида ҳам маслаҳатлашиб олинади, ўзаро тажриба алмашинади.

«Мастерлар куни» айниқса Чирчиқ қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводида намунали уюштирилмоқда. А. Руденко секретарлик қилаётган партия комитети мастерлар фаолиятида ташкилотчилик ва оммавий-тарбиявий ишларни қўшиб олиб бориш масаласига алоҳида эътибор бермоқда. Ана шундай «мастерлар куни»да пўлат қуюв цехининг мастери Борис Четиннинг иш фаолияти ўрганилди. Б. Четин тажрибали ташкилотчи, завод партия комитети секретарининг ўринбосаридир. У ўзи бошчилик қилаётган пўлат қуюв участкаси коллективи ўртасида оммавий-сиёсий ишларни олиб боряпти. Участка ишчилари ярим йил ичида пландан ташқари 700 тонна пўлат қуймаси тайёрладилар. Бундай ташкилотчи ва партиячилар — ўз фаолияти билан кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлаётган ўрта звено раҳбар кадрлари шаҳримиз саноат корхоналарида кўплаб топилади.

Шаҳар партия ташкилоти уларнинг коллектив ўртасида олиб бораётган ташкилий-тарбиявий ишларини янада кучайтиришнинг бир қатор тадбирларини амалга оширяпти. Бу масала шаҳар партия комитети пленумида алоҳида муҳокама қилинди. Бошланғич партия ташкилотларида цех, участка бошлиқлари ва мастерларнинг ўзларига топширилган вазифани қандай бажараётганликлари тўғрисидаги ҳисоботлари мунтазам тинглаб борилмоқда.

Ютуқлар бор ерда камчиликлар ҳам бўлиши табиийдир. Шаҳарком ўз фаолиятини ана шундай камчиликларни вақтида аниқлаш ва уларни келтириб чиқарадиган сабабларни тугатиш чораларини кўрмокда. Масалан, Чирчиқ электрохимия комбинати синтез цехининг бошлиғи Р. Бурхоновнинг ишда бошқаларга намуна бўлиб, оиласида ўзини бутунлай бошқача тутаётгани, маст бўлиб оила аъзоларини ҳақоратлаётгани, қўшниларининг оромини бузаётгани аниқланди. Яқинда комбинат партия комитети Р. Бурхоновнинг бу қилмишларини муҳокама қилиб уни қаттиқ жазолади.

Чирчиқ трансформатор заводи ёғочни қайта ишлаш цехи мастери Ф. Сулаймонов, Чирчиқ уй-жой қурилиши бошқармасининг прорaби В. Гардман, қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати асбобсозлик цехининг смена мастери И. Проказовлар ҳам коммунистга хос бўлмаган ҳатти-ҳаракатлари билан партия аъзоси деган номга доғ туширдилар. Уларнинг бу қилмиши ўзлари ишлаётган корхона коммунистлари томонидан қаттиқ қораланди. Бошланғич партия ташкилотлари ана шундай воқеаларнинг қайта такрорланмаслиги учун зарур чора ва тадбирларни амалга оширмоқдалар. Ўрта звено раҳбарлигига яхши тайёргарликка эга бўлган билимли ёшлар кўтарилмоқда. Шаҳар партия ташкилоти уларга ҳар томонлама ёрдам бериш, ёш мутахассисларни тарбиялаш ишига алоҳида эътибор беряпти.

Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили ўтиб бормоқда. Чирчиқликлар «Кам меҳнат сарфлаб, кўп ва сифатли маҳсулот берамиз» деган шиор остида меҳнат қилмоқдалар. Социалистик мусобақа кенг қулоч ёймоқда. Ўтган икки ярим йил ичида шаҳарда маҳсулот ишлаб чиқариш 23,5 процент, меҳнат унумдорлиги 24 процент кўтарилди. Янги техникани жорий этиш, меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш тадбирлари 14 миллион сўмлик иқтисодий фойда берди. Қисқа муддатда саноат корхоналарида 42 хил янги маҳсулот ишлаб чиқариш ўзлаштирилди, 11 хил саноат маҳсулотига давлат сифат белгиси берилди. Бу муваффақиятлар партия, касаба союз, комсомол ташкилотларининг, ўрта звено раҳбар кадрларининг меҳнат коллективи ўртасида кенг оммавий-сиёсий ишлар олиб бораётгани натижасида қўлга киритилди.

Шаҳар партия ташкилоти ишлаб чиқаришни ташкил этиш, меҳнаткашлар оммасини тарбиялашда ҳал қилувчи роль ўйнаётган цех, участка бошлиқлари ва мастерларнинг ташкилотчилик ролини янада ошириш учун зарур тадбирларни амалга ошираверади.

Ф. ЕҚУБОВ,
Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари.

ФОТОЛАВҲАЛАР

Республикамиз саноат корхоналарининг илғор коллективлари ҳал қилувчи йил топшириқларини барвақт бажариш учун астойдил меҳнат қилишяпти. Суратларда: (юқорида) «Ташкентхлеб» озиқ-овқат саноати бирлашмасининг илғор ишчилари, социалистик мусобақа пешқадамлари Т. Обидов ва Е. Прохоровалар. Пастдаги суратда Олмалиқ химия заводининг аммофос цехи ходимларидан А. Номозов ва В. Ткачевалар маҳсулот ишлаб чиқариш графигини кўздан кечиришяпти.

И. Глауберзон фотолари.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ЙЎЛЛАНМАСИ БИЛАН

КАРВОНБОШИЛАР

АНДИЖОНЛИКЛАР довон ошди. Улар бу йил республика пахтасининг саккиздан бир улушини яратдилар. Манзил — 600 минг тонна. Бу чўққини забт этишга ҳам оз кунлар қолди. Шу рақамлар замирида область партия ташкилотининг иш услуби, андижонлик устод пахтакорлар миришкорлиги, жасорати, мардлиги, ватанпарварлик ташаббуслари, механизациянинг изчил йўли, илк баҳордан туну-кун бедор қилинган ҳаракатлар, яна кўп фазилатлар, ҳарбзарблар мўмиёйи асл дек бирикиб кетган.

Ҳа, Леонид Ильич Брежнев ибораси билан айтсак, коммунистлар бедор кишилар. Андижон коммунистлари туну-кун сергак турдилар, ҳаракатда етакчи бўлдилар.

Андижон — халқ агрономлари, пахта усталари ватани. Тешабой Мирзаев, Иброҳим Бакиров, Шермат Юсуповлар номи тилга олинганда кўз олдингизда бободеҳқоннинг ҳаёт тажрибаси яққол кўринади, машҳур Жўра полвон ва Абдусамад Тиллабоевлар фикрида халқ донолиги ва заковати мужассам. Ленин зиёси билан туғилган Сирдарё областидами, қардош Тожикистоннинг Регаридами мана-ман деган пахта устаси билан ҳамсуҳбат бўлсангиз, унинг асли андижонлик эканини ёки пахтачилик алифбесини андижонликдан ўрганганини айтади. Менинг бешта болам бор, олтинчиси пахта, деб Мирзачўлда бонг урган Ғаниишер ҳам асли андижонлик эди. Ватаннинг пўлат отини эгарлаб минган Мамажон, Тўлан Дадажоновларнинг пахта хирмонига барака қўшиш йўлидаги ҳимматли билан фахрланади андижонлик пахтакорлар.

Деҳқоннинг ана шу долзарб, бедор кунларида Андижон далаларининг айландик. Олтин куз ҳамма ёққа либос ёйган: чаноқлар тўлиб, очилган пахталар чарақлаган юлдузлар каби чаман-чаман, гўё шошил, тезу тоза тер, деб хитоб қилаётгандай. Чиндан ҳам бафуржа суҳбатга фурсат йўқ. Ҳамма ҳаракатда.

Октябрнинг иккинчи ўн кунлиги бошланганда Марҳамат райони планини бажарди. Биз уларнинг дала шийпонларидаги ана шу шодиёнасида бўлдик. Ҳар деҳқон, ҳар бир теримчи, ҳар бир раҳбар ходим чеҳрасида ҳалол меҳнатлари якунидан фахр ҳисси намоён, аммо ҳаракат авжида. Марҳамат машҳур механизаторлар: Ҳафиз Полвонов, Мамажон ва Тўлан Дадажоновлар униб-ўсган жой. «Октябрь 50 йиллиги» колхозининг 10-бригадаси шийпонига борганимизда қоронғу тушган, пахта пайкалларининг ҳиёл Аравон тоғлари савлат тўкиб, салқин нафаси уфуриб турибди. Ҳосилдорликни қирқ центнердан оширган бригада шийпонида чироқлар ёниб турибди-ю, лекин одам йўқ, фақат олисда, пайкаллардаги фаралар тинмай жилўвчи маёқларни эслатарди. Ҳиёлдан кейин биров машинадан тушиб қолди. Бу колхознинг миришкор бригадири, донгдор механик-ҳайдовчиси Обиджон Акбаров эди. Биз уни ғалаба билан табрикладик.

Обиджон бригадаси беш пайкалдан иборат 145 гектар ерда пахта етиштирган. Аъзолар 26 киши. Бригада аъзолари баҳорда ўтган йилги қирқ бир ўрнига эллик центнердан хирмон кўтаришга аҳд қилишибди. Сўзи бутун, азм-қарорда барқарор бригада аъзолари мўл ҳосил етиштиришди. Ўнинчи октябргача ҳар гектардан олинган ҳосил қирқ бир центнердан ошди, ҳали ҳам уч процент устида пахта териб олишяпти. Ваъда бажарилди, дейдиган кун яқин. «Оқ олтин»ни олтин қўллар яратади.

— Ёзда эди. Асакада катта йиғин бўлди. Мажлисга ўртоқ Рашидов қатнашдилар, — дейди Обиджон Акбаров. — Йиғилишда у кишининг гапларини эшитиб ўтириб, баҳордан бери кўнглимда етилиб юрган фикрни айтмай қололмадим: бригада ҳосили элликдан бўлади. Ўзим бу йил тўққиз юз эллик тонна пахта тераман.

Бу коммунистнинг партия Марказий Комитетига берган қатъий сўзи эди. Моҳир механизатор бунда ўзининг техника тилини билишдаги катта тажрибасини кўзда тутган, шуни ишга сола олишига ишонган эди. Ахир, у сўнгги уч-тўрт йил давомида етти ва етти юз эллик тоннадан кам пахта термаган йўқ. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати коммунист Обиджон Акбаров 12 октябрь тонгида партия Марказий Комитетига рапорт юборди: Ваъдани адо қилдим, машинада терган пахтам 950 тоннага етди!

Обиджон рақамни бут қилишга: бу йил машина бункеридан ағдарган пахтасини 1000 тоннага етказишга аҳд қилди. Ҳозир ҳар куни 6-7 тоннадан теряпти. Ташаббус қулоч отмоқда. Обиджоннинг ташаббуси минг тонначи механик-ҳайдовчиларнинг оммавий ҳаракатига айланиб кетиши турган гап.

ЎТТИЗИНЧИ йилларда кўқонлик пионер Ҳавохон юз килограмм пахта терганда уни бутун мамлакат олқишлаган, Иттифоқ оқсоқоли Михаил Иванович Калинин унинг кўкрагига «Ҳурмат Белгиси» орденини тақиб қўйган эди. Ҳозир пахта далаларида минглаб барно қизларимиз кунига 250-300 килограммдан пахта теришяпти.

Турсуной Охунова яқингинада аёллар орасида машинада пахта териш ташаббусини бошлаб берган эди. У 310 тонна пахта терганда пахтачилик тараққиётининг янги босқичи, революцион ҳисобланган эди. Кўп ўтмай унинг минг-минглаб издошлари пайдо бўлиб, кучли ҳаракатга айланиб кетганига жонли гувоҳлар биз.

Бугунги кунда юзлаб, минглаб, қиз-жувонлар терим машиналарининг штурвалини бошқармоқда. Избосканлик Лолахон Хушмирзаева ўн етти ёшида машина бошқаришга киришди. У ўтган йили 200 тонна, бу йил 400 тоннадан ошириб пахта терди. Унинг районидаги дугона, опа-сингиллари Ҳуринисо Отақўзиева, Салима, Зуҳрахон, Шаҳринисо, Махфиратхон, Арофатхон, Кароматхон ва Бўстонхонлар теришда янги-янги саҳифалар очмоқдалар.

Республикада ҳар куни хушхабарлар тарқалмоқда. Районлар изма-из марраға етиб келмоқдалар. Андижон областида Ленин, Избоскан, Пахтаобод, Хўжаобод, Марҳамат районлари мажбурият ҳисобига пахта топширмоқдалар. Биз Хўжаобод районидаги шодиёнанинг гувоҳи бўлдик. Хўжаободликлар пахта йиғим-терими бошланадиган кунда доҳий Ленин ҳайкали ёнида ўтказилган халқ сайлида пахта тайёрлаш планини бир ойда бажарамиз, дейишган экан. Биз шу районга келган куни — 10 октябрда худди шу ерда район пахтакорларининг зафарига бағишланган митинг бўлди. Митинг қатнашчилари 40,5 минг тонналик хирмонни 51 минг тоннага етказамиз, деб аҳд қилдилар.

Биз шу райондаги «Ленинград» колхозида бўлдик. Колхоз планни районда биринчи бўлиб бажарган. 1504 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил олибди. Марраси — 40 центнер. Бу колхознинг шуҳрати 30 йиллардаёқ бутун республикага тараланган эди. Хўжаликка атоқли пахтакор, колхоз қурилишининг ветерани Жўраполвон Ғойибов қирқ йил бошчилик қилган. Бу табаррук отахон ҳанузгача ҳамқишлоқларининг доно маслаҳатгўйи. Колхознинг ҳозирги раиси Умрзоқ Қозоқов ҳам унинг шогирди. Ишнинг кўзини биладиган раислардан. Хўжаликда ташаббусга кенг йўл очиб берилган. Шу йил баҳорда Робияхон Сатторова — эндигина ўн саккиз баҳорни кўрган бир қиз колхоз правлениесига ариза билан мурожаат қилибди. Мен собиқ синфдошларимдан бригада тузиб, шу йилдаёқ 50 центнерчилар ташаббусига қўшиламан, дебди. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти қизнинг бу ташаббусини қувватлади. Робияхон бошчилик қилаётган 9-бригада районда биринчи бўлиб зафар қучибди. 60 гектарнинг ҳар гектаридан ҳозиргача 40 центнердан ошириб ҳосил олибди. Ўртоқ Брежневнинг пахтакорлар меҳнатига берган юксак баҳоси бизни янада руҳлантириб юборди, дейди Робияхон, аввалги ваъдамиз 50 центнер ўрнига ҳосилдорликни 60 центнерга етказишга аҳд қилдик.

Шу куни районнинг илғор хўжаликларидан яна бири — «Россия» колхозида бўлдик. Бу колхоз бундан икки-уч йил аввал «ўтириб қолган»лар рўйхатида эди. Область ва район партия комитетлари бу хўжаликка ўша машҳур Жўраполвоннинг ўғли Холмамат Жўраевни раисликка тавсия этдилар. Колхозчилар бу тавсиядан мамнун бўлишди. Чунки Холмаматжон бир эмас, бир неча қолоқ колхозни илғорлар қаторига олиб чиқиб, шуҳрат қозонган моҳир ташкилотчи раислардан бири эди. «Россия»ликлар Холмаматжоннинг ёнига кирдилар. Қўллаб-қувватладилар. Колхоз бир йилдаёқ ҳосилдорликни гектар бошига 13 центнер кўпайтирди. Уруғчилик хўжалиги ҳисобланган бу колхознинг заҳматкашлари беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида ҳам астойдил ишладилар. Ҳозир оширилган мажбурият ҳисобига пахта топшираётган бу колхоз азаматлари ҳосилдорликни 40 центнерга етказишмоқчи!

ИЗБОСКАН — Андижон областида пахта теримини механизациялашда бурилиш ясаган район. Машинада пахта тераётганлар орасида врачларни, ўқитувчиларни, совет ва комсомол ходимларини кўрдик. Врач Қаҳрамон Набиев ўз отпускасида машина бункеридан 305 тонна, шифокор Ориф Мамасолиев 275 тонна, қишлоқ Совети раиси Арофат Саиджўраева 210 тонна пахта терибди.

«Партия XX съезди» колхози — областнинг йирик хўжаликларидан. Колхоз бу йил давлатга салкам 10 минг тонна пахта етказиб беради. Бу хўжаликка Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Абдусамад ака Тиллабоев раҳбарлик қилади. Шу йил 30 сентябрь колхоз ҳаётида қувончли воқеа бўлди. Пахта тайёрлаш плани бажарилди. Шу куни колхозчилар Абдусамад акани икки кам қирқ «ёши» билан табрикладилар. Негаки, шу куни бу улкан ташкилотчининг раислик фаолиятига 38 йил тўлган эди. Абдусамад акани бу ерда дала академиги деб аташади. У пахта илмини мукаммал билимдони, атоқли соҳибкори. Унинг фаолиятидаги бир характерли фактни алоҳида айтмасдан ўтиб бўлмас. У раҳбарлик қилган колхоз меҳнаткашлари ҳозирги Бўз райони территориясидан бир неча йил мобайнида 1000 гектар ер ўзлаштирди-ю яна, ўша райоининг янги рўзғорига совға қилишди. Бу колхозда Абдусамад аканинг муносиб шогирдлари бор. Ўктам Соҳибов бригадаси қатор йиллардан бери гектаридан 50 центнердан ошириб ҳосил олмоқда. Кейинги икки йилда эса 63 центнердан ошириб ҳосил кўтарди. Бригада беш йиллик планни аллақачон бажариб қўйган.

Шу райондаги Шарофиддин Сайфуддинов раислик қилаётган Охунбобоев номли, Зокиржон Назаров раислик қилаётган «Победа» колхозлари шу кунларда оширилган мажбурият ҳисобига пахта топширмоқдалар.

Пахта далалари гавжум. Ҳамма бедор: нобуд қилмай, вақтида йиғиб-териб олдингютдинг, кечиккинг-ютқаздинг. Пахтакорларнинг бугунги аҳдипаймони шу. Ғўзапоя йиғилиб, ер шудгор қилинади, тупроқ уйқуга, янги ҳосилга куч йиғиш уйқусига толади-ю, деҳқон тинади.

Назир САФАРОВ,
Йўлдош ШАМШАРОВ,
Анвар ЭШОНОВ,
Холдор ҚУРОНБОЕВ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Совети Президиуми 1973 йил 24 октябрдаги Фармони билан кончилик техникасидан фойдаланиш, кўмир қазиб чиқаришни кўпайтириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш соҳасида жуда катта муваффақиятларга эришганликлари учун Ворошиловград областининг «Донбассантрацит» комбинатидаги Совет Украинасининг 50 йиллиги номли шахта бошқармасига қарашли тозалаш забойи ишчилари комплекс бригадасининг аъзолари ва 4-участка ходимларини СССР орден ва медаллари билан мукофотлади.

Тозалаш забойининг кон ишчиси Л. М. Базарнов ва участка механиги И. Г. Шчербина Ленин ордени билан мукофотландилар.

3 киши Октябрь революцияси ордени билан, 5 киши Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан, 7 киши «Ҳурмат белгиси» ордени билан, 7 киши «Шавкатли меҳнати учун» медали билан ва 6 киши «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медали билан мукофотлади.

Фармон «СССР Олий Совети ведомостлари»да ва маҳаллий матбуотда эълон қилинади.

ИШЧАН АЛОҚАЧИ

Ҳар қандай касбнинг ўзига яраша қийинчиликлари, машаққатлари бўлади. Уни енгганларгина ўз касбининг чинакам устаси бўлиб қолади. Ана шундай синовлардан муваффақиятли ўтиб, элда ҳурмат қозонганлардан бири — Андижон областидаги «Найман» алоқа бўлимининг бошлиғи Холмамат ака Раҳмоновдир.

Ёш Холмамат 1941 йили Булоқбоши алоқа бўлимига иш сўраб келди. Почтальонликка қабул қилишди. У ўзига бириктилган участкада елиб-югурар, хат-хабарларни эгаларига ўз вақтида етказиб берарди. Ҳаракатчанлиги ва жонкуярлигини сезган алоқа бўлими бошлиқлари Холмаматни аввал бош операторлик вазифасига қўйишди. Х. Раҳмонов бу ерда етарли тажриба ва малака орттиргач, «Найман» алоқа бўлимига бошлиқ қилиб тайинланди. Бу орада у қишлоқ ёшлари кечки мактабини тамомлаб, ўрта маълумотли бўлди. Тошкент алоқа политехникуми ҳузуридаги раҳбар кадрлар тайёрлаш курсида ўқиди.

Мана, Холмамат ака 30 йилдан ортиқ вақтдан буён эл-юрт хизматини намунали адо этиб, ҳурмат-эътибор қозониб келмоқда. Алоқа органларида узоқ йиллар бенуқсон ишлаганлиги учун СССР Олий Совети Президиуми 1972 йили Х. Раҳмоновни Октябрь революцияси ордени билан мукофотлади.

Холмамат Раҳмонов КПСС аъзоси. Оиласига меҳрибон. Касбдошларига устоз. Бу даргоҳда у ўнлаб шогирдлар етиштирди. Холмамат ака Раҳмонов бошчилик қилаётган «Найман» алоқа бўлими давлат планларини муттасил ошириб адо этмоқда.

С. ҚАМБАРИДДИНОВ,
алоқачи.

МАРОҚЛИ, МАЗМУНЛИ

(ГАЗЕТХОНЛАР ХАТЛАРИНИ ЎҚИБ)

Республикамиз меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун фидокорлик намуналарини кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Ишлаб чиқаришнинг ҳамма участкасида эришилаётган меҳнат зафарлари ана шу улуғ санага армуғон этилмоқда.

Ўзбекистонимизнинг шаҳар ва қишлоқларида бу айёмга бағишланган лекция ва суҳбатлар ўтказилмоқда, фото виставкалар ташкил қилинмоқда. Республикани ташкил этишда актив қатнашган революция ветеранлари билан учрашувлар, конференциялар ўтказиляпти. Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун курашда иштирок этган ветеранлар, жанговар хотин-қизларнинг номи шарафланмоқда. Бу ҳақда редакциямизга газетхонлардан хат-хабарлар келиб турибди.

— Ўзбекистоннинг ярим асрлик олтин тўйи яқинлашган сари, — деб ёзади бухоролик газетхонлардан **Т. Умуров** билан **А. Нуров** ўртоқлар «Зулматдан-маърифатга» сарлавҳали мақоласида, — 20 йилларга назар ташласак, беихтиёр хотин-қизларнинг жанговар ишлари кўз ўнгингда гавдаланади. Ҳа, оловли йилларда зулмат пардасини ёриб, нурга интилган, Октябрни ардоқлаб, порлоқ келажак учун хизмат қилган хотин-қизлар сон-саноқсиз эди. Жаҳон Обидова, Шамсиқамар Ғойибжонова, Тўрахон Иброҳимовалар шулар жумласидандир. Улар оловли йилларда нур бўлиб чақнашган эди. Уларнинг зафарли юришлари давр талаби эди. Эндиликда хотин-қизлар коммунизмнинг актив қурувчилари, бахтли келажак давомчилари бўлиб камол топдилар ва топмоқдалар.

Қашқадарёлик **С. Кенжаевнинг** «Тарихга бир назар» сарлавҳали мақоласи ҳам республикамизда совет ҳокимиятини қуриш ва мустаҳкамлашда актив қатнашган Абдураҳмон Давидовнинг жасоратига боғланган. Оловли йилларда партиямизнинг солдати, халқ фарзанди, революционер А. Давидов қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Халқ бахт-саодати учун курашган Ватан фарзандларининг номи қалбларда абадий яшайди. Учқўрғонлик **И. Охунов** ҳам шу мавзуда материал ёзиб юборган.

Газетхонлардан **П. Антонов, Б. Хидиров, А. Тошмуқимов, И. Винник** ўртоқлар ҳам Тошкент, Бухоро ва Сирдарё шаҳарларида лекция пропагандасининг қандай қўйилганлиги ва В. И. Лениннинг сафдошлари тўғрисида мақолалар ёзиб юборишган.

Жойларда кишиларимиз онгидаги баъзи эскилик сарқитларига қарши курашда ва янги урф-одатларни омма орасига кенг ёйишда атеист-лекторларнинг ишлари диққатга сазовор. Бу соҳада яқинда Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Маориф ва Маданият министрликлари ва касаба союз республика комитетининг семинар-кенгаши бўлди. Унда меҳнаткашларни атеистик руҳда тарбиялашнинг ҳозирги пайтдаги вазифалари ҳақида атрофлича фикр алмашилди. Мазмунли лекциялар тингланди. Атеист-лекторлар олдига янги вазифалар қўйилди. Қашқадарёлик пропагандист **С. Тожиновнинг** материали шу масалага бағишланганлиги билан характерлидир.

Ғ. Абдуллаевнинг ёзишича, Бағдод райони хўжаликларида ҳам атеистик пропаганда ишлари яхши йўлга қўйилган. Атеист-лекторлардан Х. Холмирзаев, Ж. Болтабоев, М. Қурбонов, Э. Муҳаммаджонов, Э. Маҳкамовларнинг ҳиссаси катта бўлаётир. Улар райондаги «Ленинград», «Ленинизм», «Пахтакор» ва бошқа хўжаликларда «Ислом динининг моҳияти», «Ўзбек достонларида атеист мотивлар», «Никоҳ ва оила» деган мавзуларда суҳбатлар ташкил қилмоқдалар. Уларнинг мазмунли лекцияларидан аҳоли мамнун бўлмоқда. Бундай хушхабарларни самарқандлик **Ҳ. Элмуродов, И. Ортиқов, Н. Сиддиқов,** андижонлик **Й. Султонов,** шаҳрисабзлик **И. Тўхтамишевларнинг** хатларида ҳам ўқиш мумкин.

Шоли — давлатга

Республика областларида шоли тайёрлашнинг боришн тўғрисида шу йил 25 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун—областлар; иккинчи стун—ўрилган шоли (планга нисбатан процент ҳисобида); учинчи стун—топширилган шоли (топшириққа нисбатан процент ҳисобида)

ХОРАЗМ	100,0	100,3
АНДИЖОН	100,0	100,1
СУРХОНДАРЁ	100,0	100,1
ТОШКЕНТ	100,0	95,2
НАМАНГАН	100,0	87,1
ФАРҒОНА	100,0	72,4
Самарқанд	98,2	103,6
Сирдарё	84,2	71,7
ҚҚАССР	74,6	75,6
Республика бўйича:	85,9	84,8

Қорақалпоғистон Автоном Республикасидаги «ВЛКСМ 50 йиллиги» совхозининг шоликорлари бу йил баракали ҳосил етиштирдилар. Хўжаликнинг Алексей Кан бошлиқ бригада коллективи 400 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 60 центнердан шоли ҳосили етиштириб, социалистик мажбуриятини ошириб бажарди. Суратларда: (чапда) бригада бошлиғи А. Кан комбайнда янчилаётган шоли ҳосилини кўздан кечираётир, ўнгда янчилгна дон комбайндан машинага бўшатилаётир.

М. Елусинов фотолари.

Зафар сатрлари

ЯНГИАРИҚ. Ленин орденли Охунбобоев номли колхоз марраға етди. Давлатга 5650 тонна пахта сотиб, йиллик планни бажарди. Ҳали далада ҳосил кўп. Колхоз пахтакорлари тайёрлов пунктларига яна 1500 тонна «оқ олтин» етказиб бериш, гектаридан олинадиган ялпи ҳосилни 45 центнерга етказишга қарор қилдилар.

ХАТИРЧИ. Пахта тайёрлаш бўйича тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йили халқ хўжалик плани ошириб бажарилди. Тайёрлов пунктларига 2530 тонна дур топширилди, 1370 тонна пахта машиналар бункеридан тўкилди. Мавсум охиригача яна 1090 тонна «оқ олтин» тайёрлаймиз.

Чкалов номли колхоз пахтакорларининг редакциямизга йўллаган телеграммасида шундай дейилади.

РАПОРТЛАР ОҚИМИ

НОРИН

Район меҳнатчилари тайёрлов пунктларига 34,7 минг тонна биринчи нав пахта етказиб бериб, пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини бажардилар. Район механизаторлари топширилган ҳосилнинг 82 процентини териб беришди. Ҳар гектар ердан 29 центнердан зиёд ҳосил олинди.

«Коммунизм», «Пахтакор», Энгельс номли, Калинин номли, «Победа», «Октябрь», «Ўзбекистон» колхозларининг пахтакорлари «оқ олтин» сотиш халқ хўжалик планини ортиғи билан бажариб, ҳозир мажбурият ҳисобига пахта топширмоқдалар.

Социалистик мажбуриятларни бажариш учун далаларда қизғин кураш давом этмоқда. Район пахтакорлари Ватанга яна 10 минг тонна «оқ олтин» беришга аҳд қилишган.

ЛЕНИНОБОД

Район меҳнатчилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев пахтакорлар меҳнатига берган юксак баҳога жавобан пахта тайёрлаш халқ хўжалиги планини муддатидан илгари, 25 октябрда бажардилар. Тайёрлов пунктларига 15,8 минг тонна биринчи нав «оқ олтин» етказиб берилди.

Машина терими плани 110 процент бажарилди. 10,7 минг тонна пахта ёки терилган ҳосилнинг 68 проценти «зангори кема»ларнинг бункерларидан тўкилди.

Пахта териш ва топшириш давом этмоқда. Район пахтакорлари Ватанга камида 20 минг тонна «оқ олтин» беришдан иборат беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йили социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун курашмоқдалар.

НУКУС, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида Қорақалпоғистон Автоном республикаси механизаторлари 160 минг тонна «оқ олтин» териб, планни бажарди.

Тўрткўл механизаторлари 24700 тонна, Амударё район механизаторлари 20400 тонна, Кегайли район механизаторлари 19200 тонна, Беруний район механизаторлари 17800 тонна, Хўжайли район механизаторлари 17 минг тонна пахтани «зангори кема»ларда териб олдилар.

Автоном республика механик-ҳайдовчилари яна 25 минг тонна «оқ олтин»ни терим агрегатларида териб беришга аҳд қилдилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

Ҳамза мукофотига номзодлар

ИНҚИЛОБ КУЙЧИСИ СИЙМОСИ

Дунёда ажойиб кишилар, ўз ҳаёти ва фаолияти билан ҳамма учун ибрат бўла оладиган, олижаноб идеаллар учун курашиб халқ қаҳрамонига айланган мард кишилар талайгина. Бутун ҳаётини революцион ғоялар учун бағишлаган Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ҳам ўзбек халқининг миллий қаҳрамонига айланган ана шундай сиймолардан биридир.

Таниқли адабиётшунос олим, филология фанлари доктори, профессор Лазиз Қаюмовнинг «Ҳамза»1) номли китоби билан танишар экансиз, кўз ўнгингизда ўзбек совет адабиётининг, театр ва музика санъатининг асосчиси бўлган Ҳамза Ҳакимзода революция ишига берилган, сиёсий онги ўта юксак коммунист, матонатли инсон сифатида гавдаланади. Шоир-гражданин, буюк инсон Ҳамза образини яратишга бағишланган бу китоб фақатгина ҳамзашуносликдагина эмас, умуман ўзбек адабиётшунослигида янги воқеадир.

Совет адиблари, олимлари томонидан «Ажойиб кишилар ҳаёти» туркуми остида бир қанча қизиқарли асарлар яратилган. Ўзбек адабиётшунослигида эса бу анъанани биринчи бўлиб ҳамзашунос олим Лазиз Қаюмов бошлаб берди.

Китобхонларни мамнун қилган бу асар жуда катта меҳнат ва узоқ ижодий изланишнинг самараси сифатида майдонга келди. Чунки китобнинг муқаддимасидан то хотимасигача сиз Ҳамзанинг ҳаётига, ижтимоий фаолиятига оид янги-янги материаллар билан, шоир, жамоат арбоби, коммунист Ҳамза ҳақидаги тасаввурингизни кенгайтирувчи ҳужжатлар билан танишиб борасиз. Китоб фактик материалга бойлиги билан ажралиб туради. Унда шоир ҳаёти ва фаолиятига оид кўпгина янги маълумот ва ҳужжатлардан фойдаланилган.

Муаллиф Ҳамзанинг маълум даврдаги ҳаёти ва фаолиятини ҳикоя қилар экан, марксизм-ленинизм таълимоти нуқтаи назаридан келиб чиқиб, тарихийлик принципига қатъий амал қилади. Ҳамзанинг икки революция — 1917 йил февраль буржуа-демократик революцияси ва буюк Октябрь революцияси давридаги ҳаёти ва фаолияти ҳам ўша даврнинг мураккаб шароити фонида ҳикоя қилинади ва ана шу даврда ҳам Ҳамза «ижтимоий идеали фақат меҳнаткашлар томонидан, фақат большевистик партия томонидан амалга оширилиши мумкинлигини тўла тушунган онгли коммунист» сифатида талқин қилинади.

1918 йил... Ҳамза ҳаётининг энг жўшқин йиллари. Революция ғалабасидан илҳомланган шоир кўтаринки кайфият билан ишга киришган. Кундузлари болаларнинг тарбияси ва жамоат ишлари, кечалари революцион шеърлар ёзиш билан банд бўлган Ҳамзанинг хаёли ҳамиша буюк ижодий планлар билан машғул эди, деб ёзади муаллиф. Ҳамза характерини очишда муаллиф катта муваффақиятга эришган. У Ҳамзанинг сиёсий онги ўта юксак, революцион ишга эътиқоди ва ижтимоий фаолликка бўлган интилиши кучли, даврнинг романтик кишиларидан бири эканлигини кўрсатишга муваффақ бўлган.

Китобнинг «Ҳамза агитпоездда» номли бўлимида шоирнинг ўзбек драм труппасини тузишда ва унга бошчилик қилишдаги хизматлари ҳамда Ҳамзанинг ҳам жангчи, ҳам санъаткор сифатидаги фаолиятини замондошларининг хотиралари ва тарихий материаллар асосида анча кенг ёритилган.

Шоирнинг Андижон ва Тошкент шаҳарларидаги ҳаётини ҳикоя қилувчи бўлимларда эса Ҳамза Ҳакимзоданинг ўзбек театрининг пойдеворига асос солувчи фаолияти ҳақида, ёш талантларни санъат ишига жалб этишдаги олижаноблиги ҳақида фикр юритилади.

Ҳамза хотин-қизларни маърифат йўлига етаклашда, ўзбек аёлларини санъат ишига тортишда катта хизмат қилди. Ҳамза Ҳакимзоданинг хотин-қизлар озодлиги учун, «янгича ўзбек совет маданиятини яратиш» учун кўрсатган жонбозликлари китобнинг «Хотин-қизлар озодлиги учун» номли бобида батафсил ёритилган.

Ҳамза революцион ғояларни чуқур англаган, коммунистик партиянинг сиёсатини тўла тушуниб етган ва тарғиб қилган жанговар шоир эди. Ҳамзанинг ижтимоий фаолияти ҳам, бутун ижоди ҳам буни яққол кўрсатади. Ҳамзанинг революцияга бўлган муносабати, Октябрь инқилобининг ғалабаларини ҳимоя қилиш учун кураши «Октябрь жангчиси» номли бобда ишончли кўрсатилган.

Муаллиф Ҳамза Ҳакимзоданинг шоир, бастакор ёки жамоат арбоби сифатидаги қиёфасинигина эмас, ажойиб инсоний сиймосини ҳам гавдалантиришга интилган. Шунинг учун китобда Ҳамзани яқиндан билган Р. Исабоев, Т. Жалиловларнинг санъаткор характерини очиб берувчи хотираларига кенг ўрин берилган.

«Социалистик ҳаёт поэзияси» номли бўлимда шоирнинг жанр эътибори билан ранг-баранг бадиий ижоди чуқур таҳлил этилади, Ҳамза поэзиясининг ғоявий мотивлари, эстетик принциплари, ўзига хос хусусиятлари, унинг ижтимоий-эстетик идеалининг моҳияти ва лирик қаҳрамонининг характери талқин қилинади. «Сатира ўти билан» бўлимида эса шоирнинг эскилик иллатларига, диний урф-одатларга қарши кураши ва дин аҳилларининг тубан қиёфасини фош этувчи асарлари ҳақида фикр юритилади.

Ҳамза ўзбек адабиётини, театр ва музика санъатини ривожлантиришда фидокорона меҳнат қилиши билан бирга маҳаллий халқ оммасидан жамоат ва санъат арбоблари етишиб чиқиши учун ғамхўрлик қилган жонкуяр раҳбар ҳам эди. Ҳамзанинг бу соҳадаги самарали ишлари китобнинг «Устоз санъаткор» бўлимида ҳикоя қилинади.

Китобнинг қимматли томони шундаки, унда шоирнинг ҳаёти ва фаолиятига оид кўпгина материаллар асосида Ҳамза Ҳакимзоданинг жонли сиймоси муваффақиятли яратилганлигидадир. Кўз ўнгингизда суҳбатларнинг файзи бўлган хушчақчақ, дилкаш Ҳамза, революциянинг оташин куйчиси бўлган коммунист шоир, ғамхўр устоз ва меҳрибон дўст, маънавий дунёси бой, сиёсий етук, социалистик онги юксак даражада шаклланган инсон бутун салобати билан гавдаланади.

Коммунистик партия сиёсатига содиқлик, революцион ғояларга кучли эътиқод билан қараш, сиёсий ва маънавий етуклик Ҳамза характерига хос асосий хусусиятлар бўлиб, Лазиз Қаюмов Ҳамзанинг бу хусусиятларини жуда муваффақиятли ёритган. Ўзбек адабиётшунослигининг сўнгги йиллардаги ютуқларидан бири бўлган мазкур асар олимнинг «Замондошлар» китоби билан бирга шоирнинг ўз номи юритиладиган республика Давлат мукофотига тавсия этилди.

Ҳозирги ўзбек танқидчилиги ва адабиётшунослигининг энг фаол ва талантли намояндаларидан бири, профессор Лазиз Қаюмовнинг бу китоби Ҳамза мукофотига лойиқ асардир.

О. ЭШОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, юридик фанлар доктори.

М. САИДОВ,
Р. ИНОҒОМОВ,
Д. ҚАМБАРОВА,
Тошкент Давлат университети ўқитувчилари.

Э. ИБРОҲИМОВА,
Улуғбек номидаги Фарғона Давлат педагогика институтининг доценти.

1) Лазиз Қаюмов. «Ҳамза». Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг «Ёш гвардия» нашриёти, Тошкент—1973 й.

Чет элларда
Янгиликлар · Хабарлар · Воқеалар

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ

НЬЮ-ЙОРК, 25 октябрь. (ТАСС). Яқин Шарқда ўт очишни тўхтатиш ва ҳамма уруш ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисида Хавфсизлик Кенгаши кейинги кунларда қабул қилган резолюцияларини Исроил қўшинлари яна бир неча марта бузганлиги муносабати билан бугун эрталаб Миср ҳукуматининг таклифига мувофиқ, Хавфсизлик Кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди.

Миср ташқи ишлар министри Аз Зайёд шуни маълум қилдики, ўт очишни тўхтатиш кучга кирганидан кейин Миср томони бунга қаттиқ риоя этган бир пайтда Исроил бронетанк қисмлари авиация паноҳида Адабия портига, шунингдек Сувайшдан жанубдаги бошқа бир шаҳарга ҳам ҳужум қилдилар. Миср қўшинларига ракета қуролидан ўт ёғдирилмоқда.

Миср Араб Республикасининг ташқи ишлар министри айтдики, Хавфсизлик Кенгашининг қарорлари қандай бажарилаётганлигини кузатиш учун белгиланган жойларга келиши лозим бўлган БМТ вакиллари Исроил қўшинларининг бунга халақит берганлиги орқасида мазкур жойларга етиб бора олмадилар. Миср президенти Совет Иттифоқи билан АҚШга мурожаат қилиб, вақтинча яраш линияларини таъминлаш учун шу мамлакатлар қўшинлари қисмларини Яқин Шарққа юборишга даъват қилганлигидан Аз Зайёд Хавфсизлик Кенгашини хабардор қилди.

БМТ бош секретари К. Вальдхайм ўз нутқида БМТнинг Яқин Шарқдаги кузатувчилар группаси бошлиғи генерал-майор Э. Сийласвуо билан доимо алоқа боғлаб турганлигини айтди. БМТ кузатувчилари Миср томонидаги белгиланган пунктларга жойлашишга муваффақ бўлган бир пайтда, Исроил вакиллари кузатувчиларни Сувайш каналининг шарқий соҳилига ўтказмадилар, деди К. Вальдхайм. Шундай қилиб, деб таъкидлади бош секретарь, 24 октябрь мобайнида кузатувчиларни ўт очиш чизиқларининг Исроил томонига жойлаштиришнинг иложи бўлмади.

Тель-Авив БМТ кузатувчилари группасини Сувайш каналининг шарқий соҳилига ўтказишдан бош тортганлиги тўғрисидаги айбларни Исроил вакили рад эта олмади. Шу билан бирга, у ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги резолюцияни Исроил бузганлиги тўғрисидаги фактларни ҳеч бир далил-исботсиз шубҳа остида қолдиришга уринди. Шу нарса характерлики, Хавфсизлик Кенгашининг 22 октябрь қарорига мувофиқ, Хавфсизлик Кенгаши «қўшинлар ўт очишни тўхтатиш кучга кирган пайтда ишғол қилиб турган позицияларига қайтарилишини талаб қилади», деган равшан қарорини Исроил вакили шу пайтгача батамом четлаб ўтмоқда. Жумладан, Судан вакили: Исроилнинг агрессияси араб ерларини оккупация қилиб олиш муддаосини кўзлайди, деб юқоридаги ҳолатга эътиборни жалб қилди. Агрессор янги территорияларни босиб олиб, иккинчи томонни доғда қолдириш учун ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги қарордан ўз мақсади йўлида фойдаланиб қолмоқчи бўлмоқда.

Ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги қарорни Исроил икки кундан бери бузиб, Мисрга қарши агрессив ҳаракатларини давом эттирмоқда, деди Югославия вакили. Хавфсизлик Кенгаши ўз қарорларининг бажарилишига эришмоғи керак. Хавфсизлик Кенгашининг Яқин Шарққа доир иккала резолюцияси авторларидан бири бўлган Қўшма Штатлар Исроилни шу резолюцияларга риоя этишга мажбур қилиши кераклигини Югославия делегати таъкидлаб ўтди.

АҚШ вакили Ж. Скали Хавфсизлик Кенгашининг иккала резолюциясига қарамай, «Яқин Шарқдаги уруш операциялари яна бошланиб кетганлигини» ва шу сабабли «тинчликка эришиш йўлидаги қийинчиликлар кўпайиб бораётганлигини» қайд қилди. Шу билан бирга «буюк давлатларнинг иштирок қилиши ва ўз кучларини ўт очиш тўхтатилган чизиққа юбориш вақти ҳали келгани йўқ» деган гапни айтди. Сўнгра АҚШ вакили «ўт очишни дарҳол тўхтатиш зарурлигини уқтирмоқ» учун Вашингтон Исроил ҳукумати билан шошилинч маслаҳатлар ўтказаётганлигини маълум қилди.

Исроил Хавфсизлик Кенгашининг қарорларини бузаётганлиги, деди СССР вакили Я. А. Малик, ўт очишни тўхтатишга тўсқинлик қилиш ва янги территорияларни босиб олиш мақсадида пухта ўйлаб тузилган иғвогарликдан бошқа нарса эмас. Бу сиёсат агрессорнинг бениҳоя сурбетлигидан далолат беради. Совет ҳукумати ва совет халқи Тель-Авив ҳукуматининг хиёнаткорлигига қарши ғазаб билан норозилик билдирадилар, ўт очишни тўхтатишни, агрессияни тўхтатишни ва Исроил қўшинларини 22 октябргача мавжуд бўлган чизиққа қайтаришни талаб қиладилар, деб таъкидлади Я. А. Малик. Хавфсизлик Кенгаши ўз қарорларини бажаришга Исроилни мажбур этмоқ учун кескин ва самарали чоралар кўриши лозим, деди совет вакили.

Я. А. Малик АҚШ Хавфсизлик Кенгаши резолюцияларининг авторларидан бири сифатида Исроил шу резолюцияларни бажаришини гарантиялаш масъулиятини ўз зиммасига олганлигини эслатиб, АҚШ Исроилни тартибга чақириб қўйиши керак, деди.

Биз, деди Я. А. Малик, Миср ташқи ишлар министрининг мурожаатини эътибор бериб тингладик. Мен шуни айтишга вакил қилинганманки, Исроил агрессияни давом эттираётганлиги сабабли можаро бўлаётган районга СССР билан АҚШ қўшинларининг қисмларини юбориш тўғрисидаги Миср таклифи мутлақо ўринли ва БМТ уставига мос келади. Хавфсизлик Кенгаши БМТ уставига мувофиқ, Исроилга нисбатан қатъий чораларни кўриши, шунингдек БМТга аъзо бўлган давлатларни Исроил билан агрессор сифатида дипломатик муносабатларни узишга чақириши керак.

БМТ кузатувчиларининг фаолияти тўғрисида Хавфсизлик Кенгаши қабул қилган қарор Исроилнинг бу қарорни писанд қилмаслиги оқибатида тўла бажарилмай қолганлигини СССР вакили кўрсатиб ўтди. У кузатувчилар группаси ғарб давлатларининг вакилларидан иборат эканлигига эътиборни қаратиб, БМТ кузатувчилари одилона географик тақсимот билан белгиланиши тўғрисидаги масалани муҳокама қилишни таклиф этди.

Мажлис охирида Кения, Индонезия, Ҳиндистон, Гвинея, Югославия, Судан, Перу ва Панама делегатлари Хавфсизлик Кенгашининг муҳокамасига Яқин Шарқ можароси юзасидан ўз резолюция лойиҳасини киритдилар.

Хавфсизлик Кенгаши Москва вақти билан соат 17 дан 30 минут ўтганда яна тўпланиши керак.

Г. Киссинжернинг ХХРга қиладиган визитига доир

ВАШИНГТОН, 24 октябрь. (ТАСС). Бугун давлат департаменти АҚШ давлат секретари, президентнинг миллий хавфсизлик бўйича ёрдамчиси Г. Киссинжернинг ХХРга визити 10—13 ноябрда бўлади, деб эълон қилди. Г. Киссинжер Японияга ҳам ўтади. Яқин Шарқдаги танглик туфайли Г. Киссинжернинг сафари кечиктирилган эди.

КАТАР ҲУКУМАТИНИНГ ҚАРОРИ

ПАРИЖ, 25 октябрь. (ТАСС). Катар Голландияга нефть юборишни тўхтатишга қарор қилди, деб хабар беради Франс Пресс агентлиги. Расмий ахборотда айтилишича, Катар маъмурлари «Голландия араб мамлакатларига нисбатан душманчилик позициясини тутганлигига жавобан» шу чорани кўрди. Катар нефтининг энг кўп қисми Голландияга юборилар эди.

АМЕРИКА ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИЛАРИ ҚАМОҚҚА ОЛИНДИ

РИМ, 25 октябрь. (ТАСС). Италия полицияси Пиза шаҳрида Американинг олтита ҳарбий хизматчисини гиёҳвандликда ва гиёҳ сақлашда айблаб қамоққа олди.

ГАЗ ОМБОРИДА ПОРТЛАШ

ЛОНДОН, 25 октябрь. (ТАСС). Шеффилд шаҳрининг марказидаги газ омборида юз берган портлаш натижасида тўрт киши ўлди ва 10 киши ярадор бўлди. Омборнинг анчагина қисми вайрон бўлди. Бир неча кишини омбор вайроналари босиб қолди.

ШЎРЎЗАК ЧИРОҚЛАРИ

(ПАХТА ПУНКТИДАН РЕПОРТАЖ)

Турнақатор тизилган тележкалар бамисоли жўшқин дарёдек тўлиб-тошиб келяпти. Ҳа, «Социализм» совхози «оқ олтин» ижодкорларининг қалб қўри, кўз нури, пешона тери, меҳр зиёси-ю, қадоқ қўллари билан бунёд этилган пахтани ортган карвон манзилга шошиляпти. Манзил эса — шу хўжалик территориясига жойлашган «Шўрўзак» пахта пункти. Бу пункт олис-олислардан осмон шифтига бош тираб турган мағрур ва масрур қорли чўққиларни эслатади. Тунлари бутун пунктга Ильич чироқлари кумуш шуъла таратиб ҳамма ёқни чароғон этади. Шу кумуш нур шуъласида пахта бунтлари тағин ҳам жилвагар, тағин ҳам бегард, беғубор кўринади.

Пахта пункти дарвозаси ҳамиша очиқ: айниқса тунлари бу ерда ҳаёт булоқдек қайнайди. Гарчи совхоз 14 минг тонна «оқ олтин» тайёрлаб, социалистик мажбуриятини шараф билан адо этган бўлса-да, карвонларнинг кети узилмайди, сўнгги тонналар пахта пункти томон оқиб келади.

Қалби пахта ишқи билан тўлқинланган ҳар бир ходим тележкаларнинг бирор дақиқа ҳам бекор туриб қолишига йўл қўймайди. Валентина Гнетова билан Жамила Турдиалиеванинг ҳаммадан ҳам ташвиши кўп. Негаки, пунктга келган пахтанинг намлик даражасини аниқлаш ана шу лаборантларга боғлиқ. Шу боисдан улар бригада ва бўлимлардан келган «оқ олтин»ни синчиклаб кўздан кечиришади, анализ қилишади, ишда бирор-бир хатоликка йўл қўймасликка интилишади. Шу кунгача қабул қилинган пахтанинг тўқсон процентдан кўпроғи биринчи сортга ўтказилганлигидан совхоз ишчилари билан бирга ана шу меҳнатсевар лаборанткалар ҳам бағоят хурсанд.

Тарозибон Қодирали Тожибоевнинг қўли-қўлига тегмайди. Бунга ажабланмаса ҳам бўлади. Чунки, пунктга келган ҳосилни сира тўхтатмай қабул қилиб олиш, транспорт воситаларини зудлик билан тағин пахтазорга қайтариб юбориш зарур. Шунга кўра у вақтини, меҳнатини сира аямайди, пахта қачон келмасин уни ўша заҳотиёқ ўлчаб олади. Бу билан транспортчиларнинг ишини енгиллаштиради.

Мажид ака Боисовни ҳамма ҳурмат қилади. Бундай қараганда товаршунослик енгил, жуда оддий касбга ўхшайди. Лекин «Шўрўзак» пахта пунктида бу лавозим ҳаммадан кўра юқори туради, десак муболаға бўлмас. Агар товаршунос лоақал бирор тонна пахтанинг сортига нотўғри баҳо берса, бу теримчига ҳам, механик-ҳайдовчига ҳам, бутун бригада, бўлим ва совхозга ҳам анча моддий зарар келтириши мумкин. Ахир, биринчи сорт билан иккинчи, учинчи сорт пахта ўртасида катта фарқ бор-ку! Иккинчидан, товаршунос пахтанинг сортини нотўғри аниқласа, давлатга ҳам моддий зарар етказилиши турган гап. Шуларни ҳисобга олган Мажид Боисов ўз вазифасини сидқидилдан, ҳалоллик билан бажо келтиряпти. У ҳам совхоз манфаатини кўзлайди, ҳам пахта заводлари манфаатларини ўйлайди.

Қабул қилинган пахта анализдан ўтгач, тарозида тортилиб, дарҳол махсус транспортёрлар орқали ғарамлана бошлайди. Бу мураккаб ишда тажрибали механик Очил ака Элмуродов алоҳида жонбозлик кўрсатмоқда. У бунт тикловчи Нарзулла Тожибоев ва Маҳмуд Давлатшин ўртоқлар билан баҳамжиҳат иш кўради. Ҳанифахон Сатторова, Омина Темурова сингари серғайрат ишчилар уларга кўмаклашади. Меҳнатнинг ана шундай пухта уюштирилиши транспортёрларнинг мунтазам ишлашига ва пахта бунтларининг тезроқ қад кўтаришига имконият яратяпти.

Пахта пункти мудири Қароматулла Қаҳҳоровнинг шинамгина безатилган кабинети жанговар штабга айлантирилган. Қайси бригада, бўлим қанча пахта топширди? Пункт қанча пахта қабул қилди? — Ана шу маълумотларни истаган пайтингизда штабда аниқлайсиз. Штаб кунни тунга улаб ишлайди, ҳам суръатга, ҳам сифатга баббаравар эътибор беради.

...Феруза осмонда юлдузлар чарақлайди. Уларнинг энг гўзаллари, энг сулувлари шу пахтазор водийнинг бахмал этагига келиб қўнганга ўхшайди. Пастда ҳам осмондаги юлдузлар билан баҳслашиб, кумуш чироқлар мудом порлайди. Бу — Ворошилов районидаги «Шўрўзак» пахта пунктини чароғон қилиб турган Ильич чироқларидир. Улар ҳовуч-ҳовуч нур сочиб, пахта пунктини, унинг теварак атрофини, хуллас, совхознинг бутун поселкасини ёритиб турибди. Пахта пункти мудирининг кабинетига жойлашган штабда эса ҳамон иш қизғин. Пункт мудири К. Қаҳҳоров ҳам, совхоз директори З. Сатторов ҳам, партия комитетининг секретари Г. Губаев, бош агроном Т. Маҳаммадалиев ва бош инженер Б. Мамадалиев ҳам шу ерда. Тун алламаҳалга борган. Лекин улар бугун қанча пахта терилгани, шундан қанчаси пунктга топширилгани, эртага кунлик ўсиш қандай бўлишини ҳисоб-китоб қилиб, фикрлашиб ўтиришибди. Барчасининг фикри-зикри эртага бугунгидан кўпроқ ва сифатлироқ «оқ олтин» топширишга қаратилган.

Қанча пахта олиб келсангиз ҳам қабул қилаверамиз, — дейди пункт мудири К. Қаҳҳоров самимий кулиб.

—Ҳамма гап шунда-да!—гап қотди совхоз директори З. Сатторов. — Кечаги суръатни тиклашга ҳаракат қиляпмиз. Тиклаймиз ҳам.

Уларнинг бу юрак сўзлари иккаласининг ҳам ўз ишига, даладаги ҳосилга, одамларга ишонч кўзи билан қараётганлигидан далолат беради. Нега десангиз, ҳосил тақдирини одамлар ҳал қилади. Процентга процент қўшадиган, хирмонни юксалтирадиган, суръатни кўтарадиган ҳам шулар. Пахта ишқи, пахта меҳри қайноқ қалбига чўғ солган бободеҳқон нималарга қодирмас, дейсиз?!

«Шўрўзак» пахта пунктидан қайтиб, катта йўлга чиққанимизда олисдан чироқлар йилтиллаб кўринарди. Ҳа, пункт пахта қабул қилаётган бўлса, жанговар штабдагилар эртага янада кўпроқ ҳосил жўнатиш тўғрисида ўйлашяпти, маслаҳатлашяпти.

С. ҚОДИРОВ,
Т. УНАБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

Пахтакорга хизмат — олий ҳиммат

ҲОРМАНГ, АЗИЗЛАР

Ҳамма далада. Ёш ҳам, кекса ҳам. Бири қўлда пахта теради, иккинчиси машинада. Қолганлари пахта хирмонида ишлайди: «оқ олтин»ни пунктларга элтиб топширади. Қисқаси, етти ёшардан етмиш ёшаргача ҳар бир кишининг фикри-ёди далаларимизда етиштирилган мўл пахта ҳосилини нес-нобуд қилмай тез кунда териб олишга қаратилган. Савдо ходимлари, маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг қўли гул усталари ана шундай долзарб паллада уларга ҳар қачонгидан ҳам яқиндан ёрдам беришади.

— Ҳорманг, азизлар! — пахтазор чеккасида улкан автолавка пайдо бўлди. — Кимга нима керак бўлса, марҳамат!

Теримчиларнинг бири сариёғ олди, бири чой. Бошқаси рўзғор учун зарур газлама. Харидорларнинг кети узилгач, кўчма дўкон яна ўз йўлида давом этади. Шу йўсинда Матқурбон Раҳимов «Партия XXII съезди» колхозининг барча чекка участкаларини айланиб чиқиб, пахтакорлар учун зарур бўлган нарсаларни етказиб беради.

Автолавкачи Икром Йўлдошевнинг ҳам иши чакки бўлмади. Тонгдан кечгача «Коммунизм», «Правда» колхозлари меҳнат аҳлига уй-рўзғор учун зарур озиқ-овқат, кийим-кечак етказиб берди.

Шовот район матлубот жамияти ташкил этган 6 кўчма дўкон ҳозирги кунда дала меҳнатчиларига шундай намунали хизмат қилаётир. Районнинг колхоз ва совхозларидаги етмишга яқин катта-кичик савдо тармоқлари эса эрта тонгдан кеч соат 10-11 гача очиқ. Бу ерда ишловчи 170 ходим тушликни ҳам ўз иш ўринларида қилишмоқда.

Районда янги замонавий савдо тармоқлари бунёд этишга ҳам алоҳида эътибор бериляпти. Яқинда «Коммунизм» колхозининг қардош Туркманистон билан қўшни участкасида «Дўстлик» магазини қуриб ишга туширилди. Ҳозир 10 дан ортиқ савдо ходими хизмат қилаётган бу муҳташам дўкондан ўзбек пахтакорлари билан бир қаторда туркман оғаларимиз ҳам ўзларига керакли буюмларни харид қилишмоқда.

Шовотда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш иши ҳозир ҳар қачонгидан яхшиланган. Райондаги 80 устахонадан 47 таси шу кунларда колхозларда иш олиб бормоқда. Махсус автомашиналарга ўрнатилган устахоналар дала-дала юриб, аҳолининг ҳожатини чиқаради, буюртмалар қабул қилади.

Ҳозир Шовотдаги маиший хизмат комбинати тармоқлари аҳолининг 25 турдаги турли-туман юмушларини бажармоқда. Биров кийим-бошини химчисткага беради, биров уйига печка буюртиради. Бошқаси телевизор ва холодильнигини ремонт қилдиради, бежирим кийим-бошлар тиктиради.

Туш палла. Шинам дала шийпони олдига машина келиб тўхтади. Унга иссиқ овқат солинадиган термослар тартиб билан юкланган эди.

— Ҳорманг, азизлар! Қани овқатга! — оқ халатли ошпаз Тоҳир Собиров теримчиларни шийпонга чорлади.

Ошхона хизматчиларидан Ҳанифа Авазова билан Саодат Қодировалар овқатланиш жойларини бир зумда тартибга келтиришди. Дастурхонга аввал иссиқ нон, кейин чинни косаларда шўрва қуйилди. Теримчилар ҳузур қилиб дам ола бошлашди.

Янгиариқ районидаги Хонқа матлубот жамиятига қарашли умумий овқатланиш корхонаси хизматчилари «Ленинград» колхозининг 1200 теримчисига ҳар куни ана шундай хизмат қилмоқда.

— Иш жойимиз — пахтакорлар орасида. Пахтакорга хизмат — олий ҳиммат. Биз қанчалик уларга яхши хизмат қилсак — азиз вақтлари тежалади.

Уларнинг аҳду паймонлари шу. Республикамизнинг 4 миллион 850 минг тонналик улкан хирмонини бунёд этишда ўзимнинг муносиб ҳиссамни қўшамай, деган ҳар бир савдо ходими, маиший хизмат кўрсатиш корхонасининг хизматчиси ишни шу йўсинда олиб боради.

Ф. ЗОҲИДОВ,
У. ЮСУПОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбирлари.

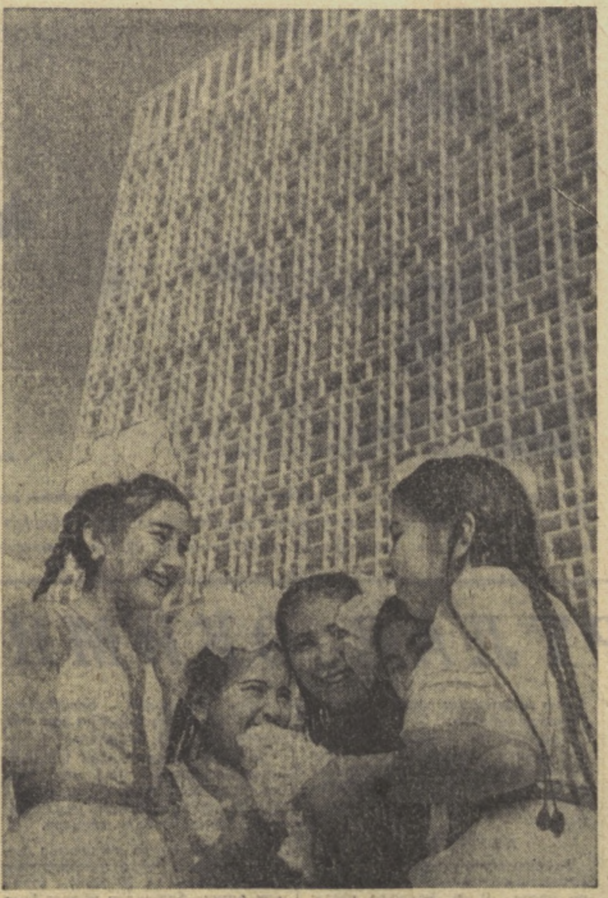

БАХТЛИ БОЛАЛИК ГАШТИ. А. Тўраев фотоэтюди.

КЎҲНА САҲИФАЛАРНИ ВАРАҚЛАГАНДА

ҲИНДИСТОН — ЎЗБЕК КУТУБХОНАСИДА

«Туркистон тўплами» саҳифаларида Ҳиндистонга анчагина катта ўрин берилган. Китоблардан, газеталардан, журналлардан, шунингдек Россияда, Англияда, Францияда ва бошқа давлатларда 1868 йилдан то 1916 йилга қадар чиққан босма нашрлардан қирқиб олинган 594 томдан иборат бу нодир тўплам совет ва хорижий олимларнинг диққат-эътиборини ўзига кенг жалб этмоқда.

1868—1880 йиллар мобайнидагина тўпламда рус ва чет эл матбуотида Ҳиндистон тўғрисида босилган бирқанча қизиқ-қизиқ мақолалар бор. Мана шулардан баъзи бирлари: «Ҳиндлар ва уларнинг Туркистон ўлкасидаги ҳунармандчилиги». Бу мақола 1879 йилда чиққан «Новое время» журналидан олинган.

Ҳиндистон билан Россия ўртасидаги савдо масалаларига катта гина ўрин берилган. «Ҳиндистонга борадиган қадимий йўлнинг очилиши» («Голос» 1879), «Ҳиндистонга Кавказ орқали йўл» («Голос» 1879)деган мақолаларда шу ҳақда ҳикоя қилинади. Ана шу мақолаларда инглиз капиталининг мустамлакачилик муддаолари кўрсатилиб ўтилади: «Англия — Ҳиндистон билан Узоқ Шарқда савдо-сотиқ соҳасида биринчилик учун уринаётган Европа давлати. Англия 60 минг найза ёрдамида 240 миллионли ҳинд халқини итоат қилдириб турибди».

Мақолада сўнгра бундай дейилади: «Ҳиндистонга Европадан тўхтовсиз келиб турадиган халқаро темир йўлни тадқиқ қилиш адабиёти ғоят кенгдир. Лекин бу адабиётда умумбашарий манфаатларнинг ҳаққоний йўл-йўриқлари камдан-кам учрайди. Таклифларнинг ҳаммаси у ёки бу давлатнинг нуқул хусусий манфаатларини, кўпроқ Англиянинг манфаатларини кўзда тутиб туриб киритилади», деб ёзган эди Россияда чиқадиган «Голос» газетаси 1879 йилда. Бу газета «Англиянинг миллий эгоизмини» алоҳида таъкидлаб, ҳиндларга «ғоят зўр мусибат» келтираётган сиёсатини таъкидлаб, ҳинд халқига ўз хайрихоҳлигини тез-тез изҳор этиб турар эди. «Ҳиндистондаги аҳвол тўғрисида» деган мақолада бундай дейилади: «Кейинги вақтда тез-тез бўлиб турадиган очарчилик ҳинд халқининг устига оғир юк бўлиб тушмоқда». Шундан кейин мақолада бундай дейилади: «янги солиқнинг бутун оғирлиги деҳқонлар ва ишчилар синфи устига, яъни очарчиликдан ҳаммадан кўра кўпроқ азоб тортган синф устига тушмоқда. (ЎзТАГ).

ГАЗЕТХОНЛАР ИЛТИМОСИГА КЎРА

ШИФОБАХШ МАСКАН

Тошкент шаҳар 1-клиник касалхонасига кириб бордик. Сабаби — астма касаллигини хирургик усулда даволайдиган Ўрта Осиёда якка-ю-ягона хирургик кафедра шу ерда жойлашган.

Хирургия бўлимида жарроҳ Жавдот Каримов навбатдаги операцияда эканлигини, кутиб туришимизни айтишди. Залда қандайдир бир сукунат ҳукм сурмоқда. Ҳамшираларнинг юзида ҳаяжон, нигоҳлари операция хонасига қаратилган.

Мана, ниҳоят эшик очилиб, бир гуруҳ шогирдлари билан 45-50 ёшлар чамасидаги оппоқ сочлари сийраклашиб қолган жарроҳ Жавдот Каримов чиқиб келди. Ҳорғин чеҳраларда мамнунлик аломатларини уқиб олиш қийин эмас эди. Демак, операция муваффақиятли чиққан.

Газетхонлар илтимоси билан танишгач, астма касаллиги ҳақида қуйидагиларни гапириб берди:

— Астма деган сўз аслида лотинча бўлиб, зиққи нафас деган маънони билдиради. Бу касаллик ўпканинг шамоллаши, яллиғланиши, бронхларнинг қисилиб қолиши натижасида келиб чиқади. Бундай касалга чалинган беморнинг нафас олиши бузилади, ҳавога тўймайди. Ўпка хириллаши вужудга келади. Буни ҳатто ён-атрофдагилар ҳам бемалол эшитади. Касаллик хуруж қила бошлайди, бу ҳол суткада 15, ҳатто 20 мартагача такрорланиши мумкин. Бундай пайтда бемор ўзини тута олмайди. Одатда, бу касаллик терапия йўли билан даволанарди. Шу касаллик хуруж қилганда, беморга укол қилинади ва у жуда қисқа вақт ўзини яхши ҳис этиб юради.

Хирургик усулда даволашнинг ижодкори японнялик профессор Карумо Накояма бўлиб, у биринчи марта 1946 йилда бу мураккаб операцияни бажаришга киришган. Накояма клиникасида ҳозирга қадар 6.5 минг бемор даволаниб чиқди. Бу касаллик Японияда жуда кенг тарқалган. Ўрта Осиёда бу ишга биринчи бўлиб бизнинг шифохонада қўл урилди. Бу касалликнинг бронхиал астма, бўқоқ астмаси, мия астмаси каби формалари бўлиб, уларнинг ҳар қайсиси алоҳида даволаш усулини тақозо этади. Касаллик хирургик усулда бронхлар, яллиғланган жойларни ювиш, тозалаш, йиринглашган қопчаларни олиб ташлаш орқали даволанади. Операциядан кейин бемор ўзини дунёга қайта келгандай ҳис қилади. Эркин, тўйиб-тўйиб нафас ола бошлайди. Шу усул бир неча марта қўлланилгандан сўнг, бемор соғайиб кетади. Ҳозир клиникада 15 кишини шундай усулда даволаяпмиз.

Стол устида бир уюм хатлар ётибди. Улар мамлакатимизнинг турли бурчакларидан — ҳатто Узоқ Шарқдан келган бўлиб, уларнинг қай бирини очиб кўрманг, шу ерда шифо топиб кетган беморларнинг моҳир жарроҳ Жавдот Каримовга самимий миннатдорчилик сўзларини ўқийсиз. Бу кишининг ҳозирга қадар қилган операциялари 800 тага етай деб қолди. Жавдот Каримов кўп шифокорларга устоз ҳамдир. Шогирдларга нисбатан қаттиққўл, талабчан, айни вақтда жуда ҳам меҳрибон бу камтарин жарроҳ ҳамон изланишда. Хирургик усулда даволашнинг янги-янги усуллари устида тинмай иш олиб бормоқда.

Бу шифо «цех»ида бундай қўли енгил мутахассислар кўпчилик. Улар ҳар бир дақиқа ортида инсон ҳаёти ётганлигини бир минут бўлса-да унутмайдилар. Бу уларнинг доимий шиорига айланган. Бир мисол: 8 сентябрь куни Рихсибой Сунматов машина ҳалокатига учраб, оғир жароҳатланди. Беморнинг оёғи синиб, мияси лат еган. Ҳушсиз аҳволда клиникага олиб келишди. Жарроҳ Нуриддин Бойматов касални кўздан кечиргач, тезда операция столига ётқизиш кераклигини айтди. Операция муваффақиятли тугади. Ҳозир Рихсибой Суннатовнинг аҳволи жуда яхши. Бу бўлим ҳаётидан кичик бир лавҳа холос.

— Январь ойида 200 ўринга мўлжалланган хирургия бўлими, 125 ўринли қулоқ, томоқ, бурун касалликлари бўлими биноси қурилиши бошланади — дейди бош врач Қулаҳмад Ризаев, — бу бино Бутуниттифоқ шанбалик маблағи ҳисобига қурилияпти. Касалхонамиз ҳозир ўзининг 60 йиллик тўйини нишонлаш арафасида турибди. Коллективимиз юбилейни меҳнатда янги-янги ютуқларга эришиш билан кутиб олишга аҳд қилганлар.

А. ҚУРБОНОВ.

Бухоронинг бугунги жамоли тобора чирой очяпти. Ульянов кўчасида қурилган 850 ўринли «Бухоро» кино-театри шаҳар ҳуснига ҳусн қўшди. Эндиликда бу кўркам ва замонавий янги кино-театр биносида бухороликлар кенг форматли кино ленталарини бемалол томоша қилишади. Суратда: кинотеатрнинг олд кўриниши.

Б. Мўминов фотоси. (ЎзТАГ).

ЎҚУВ МАРКАЗИ

Бухоро газ саноати техникумининг комплексини қуриш ниҳоясига етказилди. Ўқув корпуси, ўқув-ишлаб чиқариш биноси ва кўпгина бошқа ёрдамчи объектлар фойдаланишга топширилди.

Ҳозир 600 ўринли ётоқхона, икки зали бўлган ошхона, пазандачилик ва масаллиқлар магазини қурилмоқда. Техникум территориясида спорт комплекси барпо этилмоқда.

Техникум келгуси ўқув йили бошлангунча батамом қуриб бўлинади. Бу ерда Ўрта Осиё, Закавказье республикаларидан ва Қозоғистондан келган 600 дан кўпроқ йигит-қиз — газ саноатининг бўлғуси мутахассислари таълим олади.

(ЎзТАГ).

ЯХШИ НАРСАЛАРНИНГ ҲАММАСИ — БОЛАЛАРГА

ГУЛГУН ЧЕҲРАЛАР

Тонг. Субҳидам сабоси эсиб турибди. Анвойи гулларнинг хушбўй ҳиди димоққа урилади. Узоқ-узоқлардан терим машиналарининг гуриллаган овози қулоққа чалинади. Кўчаларни қаҳ-қаҳ кулгига тўлдириб, бир тўда ёшлар пахтазор томон ошиқишмоқда.

Рисолат опа боғчага йўл олди. Йўл-йўлакай келаркан, хаёлига ўзининг азобда ўтган ёшлиги келди. Шунда ҳозирги кичкинтойларнинг фаровон, гўзал, бахтиёр турмуши, ёшларнинг гулгун чеҳралари кўз олдида гавдаланди.

Боғчага етиб келди. Кимдир ҳовлига сув сепиб, унинг атрофини хазонлардан тозалар, тарбиячилар болаларни кўздан кечирар, ошпазлар иссиқ овқат тайёрлаш тараддудида.

Рисолат опа тарбиячиларга, боғча хизматчиларига йўл-йўриқлар кўрсатиб, болаларнинг рўйхатини кўздан кечирди. «Кеча 60 та эди, бугун 70 та бола келибди. Демак, болалар сони кўпайяпти».

Колхоз правлениеси боғча биноси битгандан кейин у ерга кимни мудир қилиб тайинлаш ҳақида анча бош қотирди. Кимдир Рисолат опани айтди.

Рисолат опа 40 йилга яқин ўқитувчилик қилди. Унинг кўксини «Халқ маорифи аълочиси» нишони безаб турибди. Ана шу йиллар ичида қанчадан-қанча йигит-қизларни қунт билан ўқитди, тарбиялади.

Ўқув йили тугаб, ўқитувчилар ёзги каникулга чиқишган кунларнинг бирида колхоз правлениесининг раиси Исмоил Неваэаев Рисолат опанинг уйига кириб борди, унга мақсадини айтди.

Колхозда илгари доимий болалар боғчаси йўқ эди. Бригадалардаги мавжуд болалар боғчалари ва ясліларининг иши талабга жавоб бермасди. Ўтган йили колхоз пахтакорлари 1420 гектар ернинг ҳар гектаридан салкам 34 центнердан ҳосил кўтардилар. Колхоз экономикаси мустаҳкамланди. Яқинда пул ажратилиб, боғча қурилишга киришилди. Кўп ўтмай, колхознинг маркази — Ойтамғали қишлоғида кўркам болалар боғчаси биноси қад кўтарди.

Самарқанд область, Оқдарё районидаги Карл Маркс номли колхозда бу болалар боғчаси биносини районда энг кўркам десак муболаға бўлмайди.

Боғчада 100 ўғил-қиз тарбияланмоқда. Улар уч группага бўлинган. Ҳар группада 30-35 бола бор. Рухсат Эшназарова, Тамара Ҳамдамова, Адолат Тилавова, Ҳусния Умарова, Мусина Абдусаломова сингари тарбиячилар болаларнинг ҳақиқий меҳрибонларидир.

Боғча биноси уч бўлимдан иборат. Ҳар бир бўлимда алоҳида хоналар мавжуд. Бу ерда музика зали ҳам бор. Тарбиячи Адолат Тилавова ёшларга музика, ҳар хил рақслар, қўшиқлар ўргатаётир.

Боғча қошида медицина пункти ишлаб турибди. Шифокор Абдумаҳмуд Абдуҳакимов болалар соғлиғидан ҳамиша кўз-қулоқ.

Боғчада «Весна» маркали телевизорда болалар мультфильмларни томоша қилишади. Кичкинтойларнинг яйраб ўсиши учун тарбиячилар бутун куч ва маҳоратларини ишга солишяпти. Уларнинг намунали хизматидан ишловчи болали аёллар ғоят мамнун.

Беш йилликнинг учинчи — ҳал қилувчи йилида колхоз заршунослари 1420 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» териб олишга аҳд қилишган. Колхозда пахта йиғим-терими қизғин боряпти. Болали аёллар эса ўзларининг бахтиёр фарзандларидан кўнгли тўқ бўлиб, далада унумли меҳнат қилишаётир.

Р. АМИНОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбирлар постининг аъзоси.

Спортга меҳр қўйганлар

ПИСКЕНТЛИК ПОЛВОН

Пискентда Нуриддин акани сўрасангиз кўпчилик елка қисишдан нари ўтмайди. Аммо, Нуриддин полвон десангиз, «бу кишини танимайдиганлар ҳам борми» дейишади. Каттадан-кичик йўл кўрсатади.

Нуриддин Маликов ҳамшаҳарлари орасида полвонлиги билан ном таратган. Унинг авлодлари полвон номини йиллар давомида эъзозлаб келганлар. Кексалар: «отаси Малик полвон курагн ерга тегмаганлардан эди», деб таърифлашади. Бобоси Бувахўжа полвон ҳам ўз даврининг машҳур курашчиларидан экан. Сайиллар, тўйлар, маросиму айёмларда Андижон ва фарғоналик полвонлар Қўқон аравада пискентлик номдор билан беллашгани келишар экан. Аммо, зулм ва истибдод ҳукмрон замонда полвонлар олишувининг охири қимор ва жанжал-суронлар билан тугаган...

1947 йил. Фарғонача кураш усталари район биринчилиги учун мусобақалашардилар. Давра ўртасига қалин гиламлар тўшалган. Томоша кўриб ўтирган сувчини ўртоқлари қўярда-қўймай судраб ўртага олиб чиқишди. Йигитлар куч синашардилар. Ўспирин ишнинг кўзини билиши, чайирлиги билан ажралиб турарди. Курашиш ҳаддини олган йигит тенгқурларидан қаторасига етти курашчини ағдариб, ўртада шов-шув кўтарди.

— Ота ўғли-да! Қандингни ур, Нуриддин полвон! Қойилмиз! — дейишарди атрофдагилар.

Шу-шу Нуриддин мусобақаларда ўзини эркин тутадиган бўлди. Машқларга зўр берди. Район чемпионининг қўли область мусобақаларида ҳам баланд келди. Мухлислари кўпайди. Танилди. Республика чемпионатидаги иштироки Нуриддин учун жиддий имтиҳон бўлди. Катта беллашувда унга андижонлик машҳурлардан Собир полвон рақиблик қилди. Яктаги устидан белбоғ боғлар экан, рақибини зимдан кузатди: «синалмаганни сиртдан билиш қийин» деб ўйлади. Ёш курашчи бир оз чўчигандай бўлди. Аммо бармоқлари белбоғидан маҳкам тутган ҳамон Собирнинг бўш томонларини фаҳмлади, сир олди. Боболарини эслади. Вақт кутмасди. Наҳотки, енгилмаслар довруғини бой берса... Бу пайт елкасига иягини тираб чуқур нафас олаётган рақиби уни икки марта тебратишга улгурди. Атрофда мухлисларнинг ҳайқириқлари янграли. Нуриддин бирдан кўтармади. «Кучинг бўлса — кўрсат» дегандай қўйиб берди. Кейин рақибининг бўшашганини сезди-ю, даст кўтариб урди. Олқишлар, қарсаклар янгради. Ғалаба!

Шунга ҳам чорак аср бўлибди. Нуриддин Маликов бугунги кунда устоз полвонлардан. Билганларини ёшларга ўргатяпти. Полвон изидан бораётган пискентлик ёшлар командаси яқинда устозлари ишончини яна бир бор оқлашди. Гулистон шаҳрида ўтказилган бу йилги республика чемпионатида биринчиликни олиб, соврпндор бўлдилар. Анъанага айланиб бораётган Қозоғистон ва Ўрта Осиё республикалари полвонларининг ўзаро курашида ҳам Нуриддин полвон бошлиқ пискентлик курашчилар республика спорт шарафини ҳимоя қилиб, муваффақият қозонишди.

Ишқибозларга танилиб бораётган Содиқ Мусурмонқулов, Исоқ Дадаматов, Абдурашид Тошпўлатов, Эркин Мусаев, Ҳамид Ваҳобов, Абдухалил Боғматовлар Нуриддин полвон таълимини олганлардан. Шогирдлар ҳисобига курашчилар сафи кенгайиб бормоқда.

Пискентда кураш ихлосмандлари кўп. Ҳозирги кунда 62 спортчи Нуриддин Маликовдан миллий кураш сирларини қунт билан ўрганишяпти. Улар орасида олти спорт мастери, тўрт мастерликка номзод, кўплаб разрядли спортчилар бор. «Белимга белбоғ боғласам, Нуриддин полвон ҳузурида куч синашсам» дегувчилар эса Пискентдагина эмас, республиканинг турли ерларида ҳам топилади.

Р. ШЕРАЛИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН
26 ОКТЯБРЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.00 — «Келажакни кўзловчилар». Сирдарё областидаги «Коммунизм» колхозининг раиси, Ленин мукофоти лауреати Жавод Кўчиев ҳақида суҳбат. 18.30 — Мультфильм. 18.45 — «Ёшлик». 19.30 — МОСКВА. 20.00 — ТОШКЕНТ. Ахборот. 20.15 — Ҳужжатли фильм. 20.35 — Ўн минут музика. 20.45 — Ахборот. 21.05 — «Бўстон» тележурнали. 22.00 — МОСКВА. «Вақт». 22.30 — ТОШКЕНТ. Пахтакорларнинг меҳнат рапортлари. 22.45 — «Жизель» спектакли. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 — ТОШКЕНТ. Мультфильм. 11.40 — Телевизион бадиий фильм. 18.30 — МОСКВА. 18.50 — Хоккей: СССР биринчилиги. ЦСКА — «Динамо» (Москва) 3-бўлим. 19.30 — ТОШКЕНТ. Ҳужжатли фильмлар. 20.00 МОСКВА. 22.00 — ТОШКЕНТ. Социалистик мусобақа кенг қулоч ёйсин. 22.30 — МОСКВА. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. Тошкент янгиликлари 19.15 — «Тошкентнинг бугуни ва эртаси» 19.35 — Ҳужжатли фильм. 19.45 — Концерт. 20.15 — Ҳаётга йўлланма (телеспектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 26/X да Корсар, 27/X да Князь Игорь.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/X да Ёшликда берган кўнгил, 27/X да Кумуш тўй, 28/X да Ўжарлар, 29/X да Қайнона.

КИНО

Телбалар ҳафтаси — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз ва кечқурун), ҲАМЗА номли (14.30, 17.30, 20.30), «КЎКЧА» (17.00, 20.00).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «КЎКЧА» (11.00, 13.00, 15.00), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ЧАЙКА» (10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 20.00, 21.45).

Решма ва Шера — С. РАҲИМОВ номли (14.00, 18.00, 21.30).

Эпчиллик, жаноби олийлари — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Санников ери — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «МИР» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Синов — Ғ. ҒУЛОМ номли (11.00, 19.00, 20.30), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Прерия — Ғ. ҒУЛОМ номли (13.00, 17.00).

Фидокор ялангоёқлар — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), ҲАМЗА номли (11.00, 13.00), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Угай она — «ЧАЙКА» (14.00, 18.00).

Робинзон Крузонинг ҳаёти ва ажойиб саргузашти — «СПУТНИК» (12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 21.00, 22.00).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
3 НОЯБРДА
ҲАМЗА
«БОЙ ИЛА ХИЗМАТЧИ»
(3 пардали драма)
СПЕКТАКЛИ БИЛАН
ЭЛЛИК ОЛТИНЧИ МАВСУМ ОЧИЛАДИ
Спектакллар кеч соат 7 яримда бошланади.
Билетлар сотилмоқда.
Касса эрталаб соат 10 дан очиқ.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
4 НОЯБРДАН 12 НОЯБРГАЧА
МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА
ҲАР КУНИ УЧ МАРТА БАЙРАМ ТОМОШАЛАРИ КЎРСАТИЛАДИ
МОСКВА ДАВЛАТ ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ
РСФСР халқ артисти Венедикт БЕЛЯКОВ раҳбарлигидаги
«РУС АРҒИМЧОҚЛАРИ» АТТРАКЦИОНИ
Томошалар кундуз соат 12, 3 ва кеч 5 яримда бошланади.
Олдиндан билет сотиш кассаси ҳар куни эрталаб соат 10 дан ишлайди.
Цирк олдида 1-«Экспресс», 1, 4, 19, 24, 25, 30, 41, 49, 52, 54, 74-автобусларнинг сўнгги бекати жойлашган.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг Ўқув юртлари Бош бошқармаси ва Республика ўқув-методик кабинети методист Т. Қодировга онаси

Раҳбар ҚОДИРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Редактор ўринбосари
Ҳ. ЕДГОРОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР
Эълонлар — 338142.
коммутатор — 330249 дан 330258 гача.
Б. — 253. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р. 03785.